

1 ponedjeljak, 06.02.2006.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženik je ušao u sudnicu]
4 [Svjedok je ušao u sudnicu]
5 ... Početak u 9.07h
6 SVJEDOK: REYNAUD THEUNENS [nastavak]
7 Dodatno ispituje g. Black: [nastavak]
8 [Tužitelj ispituje putem prevoditelja]
9 [Svjedok odgovara putem prevoditelja]
10 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] ...Izvolite sjesti.
11 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dobro jutro, gospodine Black.
12 G. BLACK: [simultani prijevod] Dobro jutro, časni Sude, imam još
13 deset minuta dodatnog ispitivanja.
14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Možete početi.
15 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala.
16 Dobro jutro, gospodine Theunens.
17 SVJEDOK: [simultani prijevod] Dobro jutro.
18 P: Evo, počeo je novi tjedan, ali naravno, nećemo cijeli tjedan
19 raditi s Vama. Kada smo prekinuli u petak, razgovarali smo o nekim
20 dokumentima vezanim za Škabrnju. Sjećate li ste tog razgovora?
21 O: Da, časni Sude, sjećam se.
22 P: Htio bih da sada pogledamo jedan drugi dokument koji nosi 65ter
23 broj 1266, molim da se to stavi na ekran. Gospodine Theunens, Vi ste ovo
24 citirali u fusnoti 334 vašeg izvještaja, mislim da ima problem jedan sa
25 engleskim predočavanjem. Najbolji način da dobijemo englesku verziju bio bi
26 L 0064363, naime, to je broj dokumenta. A imamo problema da povežemo prevod
27 i originalno ime. Sada vidimo verziju na B/H/S-u.
28
29
30

1   Možda kada bismo dobili na engleskom, molim.

2   Gospodine Theunens, koju verziju imate pred sobom na monitoru,
3   englesku ili na B/H/S-u?

4   SVJEDOK: [simultani prijevod] Ja pred sobom imam verziju na
5   engleskom.

6   G. BLACK: [simultani prijevod] Ja nemam, to je vjerojatno problem sa
7   mnom. U svakom slučaju, gospodine Theunens, recite o čemu se radi.

8   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Možete nastaviti.

9   SVJEDOK: [simultani prijevod] Tu stoji iznošenje činjenica, ja mislim
10   da smo o tome već radili, na tom dokumentu već radili u petak. Ja sad pred
11   sobom nemam samu izjavu. Međutim, trebalo bi se raditi o izjavi koju su dali
12   /kako je prevedeno/ ili major Branislav Ristić ili major Šimić - ili tako,
13   prevodilac nije čuo dobro ime - o događajima u Škabrnji, naime, navodnim
14   zločinima koji su tamo počinjeni.

15   P: Molim Vas, pogledajte prvi paragraf te izjave i recite nam koja je
16   njena tema.

17   O: Autor opisuje ili piše da je vodio razgovor sa jednim vojnikom
18   JNA, običnim vojnikom, koji se zove Dragan Mitrović, koji je po zaduženju
19   bio vozač BOV-a, dakle, oklopnog borbenog transportera koji izgleda onako
20   kao jedan kombi sa 4 kotača bez prozora i koristi to vozilo pješadija
21   uglavnom. Mitrović je sudjelovao u borbenim operacijama u Škabrnji i bio je
22   očevidac ubojstava civila od strane Teritorijalne obrane RSK,

23

24

25

26

27

28

29

30

1 tj. SAO Krajine i dobrovoljaca. Nešto kasnije, autor prepričava događaje
2 kako ih je njemu ispričao i kako ih je vidio Dragan Mitrović.

3 P: Da li biste mogli pročitati ili možda ukratko nam prepričati
4 nekoliko rečenica, dakle, u ovom paragrafu gdje se govori o tome: "Kako smo
5 ušli u selo..." .

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite, gospodine Milovančeviću?

7 G. MILOVANČEVIĆ: Odbrana ima prigovor, časni Sude. Ovim pitanjem,
8 Tužilaštvo ulazi u temu koja nije bila predmet ovog ekspertskog nalaza.
9 Predmet ekspertskog nalaza jeste Teritorijalna odbrana SAO Krajine, vojska
10 Republike SAO Krajine, sa osvrtom na relevantna dokumenta koja se odnose
11 bilo na oružane snage SFRJ u užem smislu, dakle, na JNA ili na Teritorijalnu
12 odbranu Krajine. Mislim da i tužilac ovakvim pitanjem izlazi iz teme
13 ekspertskog nalaza, a i da ekspert svojim odgovorima takođe izlazi iz ove
14 teme.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Black, izvolite.

16 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, ovaj dokument je citiran u
17 izvještaju vještaka. Govori konkretno o jedinicama Teritorijalne obrane, a
18 to je i svjedok rekao, a ponovo se time bavim u dodatnom ispitivanju jer je
19 u unakrsnom ispitivanju se razgovaralo o Škabrnji. Pitanja su bila
20 fokusirana na hrvatske oružane snage i pokušaj je bio da se to pokuša
21 prikazati kao redovni oružani sukob i na kojem je bilo sa obadvije strane
22 žrtava. Ja želim da uđemo u detalje i da vidimo, da bi sve ušlo u zapisnik.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Vi kažete da je to bio dio
2 izvještaja.
3 G. BLACK: [simultani prijevod] Da, to je fusnota 334 izvještaja.
4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dakle, ima 65ter broj 1266. U tom
5 slučaju, Vaš prigovor se odbacuje. Možete nastaviti.
6 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala.
7 P: Dakle, ako se sjećate, zamolio sam da pročitate ili sumarizirate
8 šta piše tamo nakon: "Nakon što smo ušli u selo...".
9 SVJEDOK: [simultani prijevod]
10 O: Sjećam se, časni Sude, pitanja. Tamo stoji da su teritorijalci i
11 dobrovoljci, od kojih su neki sami sebe zvali četnicima, da su izveli grupu
12 od 20 civila iz podruma. Jedan od njih je - a ja sad ne znam da li se tu
13 govori o njima, da li se tu misli na dobrovoljce ili na TO - je imao, dakle,
14 'papovku', što je poluautomatska puška. Kada pogledamo dalje u dokument,
15 jasno je da se tu "oni" odnosi na civile. Dakle, taj civil sa
16 poluautomatskom puškom je bio odveden iza BOV-a i tamo ubijen. Nakon toga su
17 jedna stara žena i jedan starac bili natjerani da legnu ispred tog
18 transportera i onda im je pucano u potiljak.
19 P: A u sljedećem paragrafu, molim Vas?
20 O: Pa, stvari se nastavljaju na isti način. Tri muškarca su izvedena
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 iz jedne kuće, ne govori se o tome šta su oni tamo radili, ko su bili. Onda
2 ih se jedno vrijeme ispituje i zatim su ubijeni. Svjedok, taj obični vojnik
3 JNA koji je sudjelovao u toj akciji, je u razgovoru rekao da je čuo priče da
4 su oni - a pri tom se to "oni" odnosi na dobrovoljce i na pripadnike TO - da
5 su ubili ženu od 19 godina i dijete staro 18 mjeseci, mada on naglašava da
6 on to nije vidio vlastitim očima.

7 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Osamnaest ste rekli?

8 SVJEDOK: [simultani prijevod] Ne, 8 mjeseci staro dijete.

9 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala, časni Sude. Molim da pogledamo
10 stranicu 2, dakle sljedeću stranicu ovog dokumenta.

11 P: Tu ima jedan paragraf koji počinje riječima "Vidio sam
12 teritorijalce...". Molim Vas, ispričajte nam o čemu se radi u tom paragrafu.

13 O: Da, tu se vidi da - barem prema riječima tog vojnika - su
14 pripadnici Teritorijalne obrane koristili lokalne civile kao živi štit. Oni
15 su morali ići ispred vozila kako bi na taj način olakšali napredovanje tom
16 vozilu.

17 Zatim, prema riječima svjedoka, načelnik SJB - dakle, tu se zapravo
18 radi o policiji - i taj gospodin Dražić, da je on razgovarao sa jednim
19 zarobljenim civilom i zatim spominje da je, barem prema informacijama koje
20 je on čuo, taj civil također ubijen od strane tih teritorijalaca. Znači,
21 pripadnika Teritorijalne obrane.

22 G. BLACK: [simultani prijevod] Molim da se broj, da se dokumentu
23 dodijeli broj i da ga se uvrsti u spis.

24
25
26
27
28
29
30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis, molim
2 da se dodijeli broj.

3 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti broj 118.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

5 G. BLACK: [simultani prijevod] Hvala.

6 P: Gospodine Theunens, htio bih Vas sada zamoliti da pogledate
7 dokazni predmet 107 koji Vam je bio pokazan tokom unakrsnog ispitivanja.
8 Molim da se to stavi na ekran.

9 Gospodine Theunens, pred Vama je naravno engleski prijevod, ali radi
10 se o rukom pisanim bilješkama potpukovnika Bogunovića. Da li se sjećate da
11 ste taj dokument vidjeli tokom unakrsnog ispitivanja?

12 O: Da, časni Sude, sjećam se da sam vidio taj dokument.

13 G. BLACK: [simultani prijevod] Molim da se spustimo malo prema dnu te
14 prve stranice.

15 P: Postavljena su Vam pitanja o ustašama i o municiji koja je bila
16 zaplijenjena, da li se toga sjećate?

17 O: Da, sjećam se.

18 P: Zamolit ću sada da pogledamo 3. stranicu prijevoda na engleski.
19 Negdje oko sredine stranice vidjet ćete da se govori o analizi operacije
20 čišćenja i da je datum 20. novembar 1991., da li to vidite?

21 O: Da, vidim, časni Sude.

22 P: Molim da se dokument spusti još malo niže. To je ono gdje piše
23 stranica 19, iznad toga imamo nekoliko stavki. Molim vas, pročitajte
24 posljednje dvije, gospodine Theunens.

25 O: "Pljačka i paljevina, manje nego u nekim ranijim operacijama,"
26
27
28
29
30

1 a sljedeći: "Bilo je slučajeva neciviliziranog ubijanja."

2 P: Zamolit ću da pređemo na sljedeću stranicu prijevoda na engleski.
3 Pod naslovom Zoran Lekić, molim Vas recite šta piše iza treće crtice.

4 O: Iza treće crtice, dakle, treća stavka je: "Tri civila su bila
5 prebačena sa mjesta 16 i ubijena" sljedeća riječ je nečitka i zatim se kaže:
6 "treba istražiti".

7 P: Još tri stavke niže, tu počinje sa riječima "OB".

8 O: Časni Sude, OB je kratica za "organ bezbednosti". Treba poduzeti
9 korake kako bi se identificirao ko su počinitelji zločina, pljački i
10 barbarstva.

11 P: Molim da sada pogledamo sljedeću stranicu tog dokumenta. Ako
12 pogledate pod poručnik Tadić, druga stavka. Molim Vas, pogledajte sve
13 sljedeće stavke i recite da li mislite da tu ima nešto što je vrijedno
14 napomenuti.

15 O: Prvo se spominju ljudi koji nose četničke oznake i kaže se da se
16 oni ne mogu koristiti u budućim akcijama. Čedo KV je pokušao da spriječi
17 ubijanja, a onda su oni - mislim da se tu radi o ovima koji nose četničke
18 oznake - htjeli ubiti njega. Nešto kasnije se spominje neki "on" koji ubija
19 čovjeka čim ga vidi i ubija pse i zatim se prema dnu govori da su neki od
20 vojnika u četi počeli pljačkati.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A tekst iza oznake strana 22? Ima jedan u kojem stoji jedna stavka
2 u kojoj stoji "više od 20 ubijenih", a zatim u sljedećem redu, šta tamo
3 piše?

4 O: Spremali su se ubiti ženu i dijete i govorili su "ustaška
5 kopilad".

6 P: Malo niže na stranici gdje je naslov, podnaslov potporučnik, šta
7 se, o čemu se tu govori? O ratnim zarobljenicima?

8 O: Ratni zarobljenici su bili prebijeni nasmrt.

9 P: Šta znači ta skraćenica POW?

10 O: To znači ratni zarobljenici.

11 P. Zamoliću da nakratko pogledamo sljedeću stranicu. Pod podnaslovom
12 2. motorizovana brigada, u prvoj stavci, što se spominje?

13 O: Tu se govori o 5-6 obveznika, kroničnih alkoholičara, oni su
14 nepredvidiva kategorija i treba ih ukloniti.

15 P: Molim da pogledamo sljedeću stranicu prijevoda na engleski.
16 Gospodine Theunens, zamoliću Vas da pogledate malo niže na stranici, u ovoj
17 stavci gdje se govori o 10. 12. 1991. Molim Vas da pročitate ovo što je
18 navedeno u trećoj stavci.

19 O: Tamo stoji da su u Škabrnji, časni Sude, pripadnici TO svakoga
20 dana ubili jednu stariju osobu. Tu se, dakle, govori o 10. decembru 1991.

21 P: Gotovi smo sa ovim dokumentom, sa dokaznim predmetom 107. Kao
22 zadnja tema, zamolit ću da se predoči svjedoku dokazni predmet 109.

23 P: Gospodine Theunens, da li se sjećate da ste ovaj dokument gledali
24 tokom unakrsnog ispitivanja?

25

26

27

28

29

30

1 O: Sjećam se da sam vidio ovaj dokument, da.

2 P: Molim da se tekst malo spusti. Hvala. Gospodine Theunens, o čemu
3 se govori u točci 3?

4 O: Časni Sude, riječ je o izvještaju Ernesta Rađena, koji je bio
5 oficir u vojnoj policiji. Tu opisuje šta je on vidio kada je u jednom
6 trenutku ušao u Škabrnju. Tu, pod 3, on govori da je u dvorištu privatne
7 kuće zatekao jednog čovjeka od 65 godina, civila, kao i dvije žene stare 65
8 ili 70 godina u podrumu. Dakle te kuće su bile 3 starije osobe /sic/. A ako
9 možemo pogledati, na vrhu se vidi da on govori o ljudima koji su ubijeni
10 tokom vojne operacije.

11 P: A gdje?

12 O: To je sve u Škabrnji se dogodilo.

13 P: Molim da sada nam prikažete drugu stranicu prijevoda na engleski.
14 Gospodine Theunens, neću Vas sada tražiti da čitate sve paragrafe ili točke
15 ovog dokumenta ali, molim Vas, pogledajte pod 5, 6, 7, 8 i recite o čemu se
16 tu radi.

17 O: Časni Sude, sve ove točke spominju ubijene osobe tokom akcije u
18 Škabrnji i navodi se u detalje tko su ti ljudi. Uglavnom se radi o starijim
19 ljudima na... dakle, starijima od 50 godina. Ima muškaraca i žena, u nekim
20 slučajevima se opisuje ne kako su ubijeni, nego se vrši procjena upotrebe
21 minobacača, tenkova i dodaju još neke informacije.

22 P: Da li ovaj dokument govori o tome jesu li ti mrtvi ljudi, da li su
23 oni bili borci ili nisu? Da li se negdje o tome govori?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ako se dobro sjećam - a mislim da se to može vidjeti pod točkom 9
2 - Rađen procjenjuje da su mladi ljudi morali biti pripadnici "zenge". Dakle,
3 borci, a za ostale kaže da se radi o civilima i mislim da se radi o tome da
4 su većina ljudi koji su ubijeni i koji se spominju u tom izvještaju bili
5 civili.

6 P: Da li ima sličnih informacija i u nekim drugim točkama?

7 O: Da, i u paragrafima od 1 do 11 se govori o ubijenim ljudima,
8 uglavnom se radi o civilima i prema kraju, u stavci ili broju, točci 12,
9 gdje Rađen govori o vojnoj opremi koja je pronađena u garaži, a zatim opet
10 govori o žrtvama, uglavnom civilima.

11 P: Molim Vas da pogledamo posljednju stranicu i na njoj posljednji
12 paragraf. O čemu se tu radi, gospodine Theunens?

13 O: Rađen tamo kaže da, bar prema onom što je on primijetio, nije
14 primijetio nikakve tragove nasilja ili sakaćenja na tijelima, osim na jednom
15 tijelu osobe koja je bila u uniformi "zenge", čije je odrezano desno uho.

16 G. BLACK: [simultani prijevod] Nemam više pitanja, hvala gospodine
17 Theunens.

18 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Black.

19 [Suci vijećaju]

20 Ispituje Sudsko vijeće:

21 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Gospodine Theunens, na 46.
22 stranici, 25. redu, tužilac, gospodin Black, Vas je pitao kako je to što ste
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Vi član Tužilaštva uticalo na Vašu analizu i na analitički proces i na
2 izveštaj koji ste pripremili, a Vi ste onda izneli kojim ste se sistemom
3 koristili. Branioci su, u stvari, postavili pitanje Vašeg integriteta u
4 pripremanju Vašeg izveštaja i zaključaka koje ste izneli. S obzirom na
5 činjenicu da ste Vi dobili nalog da ovaj izveštaj pripremite od Tužilaštva i
6 da ste Vi se skoncentrisali u vršenju te analize na te instrukcije koje ste
7 od njih dobili, kako, na koji način je to uticalo na Vašu obradu izveštaja,
8 odnosno, na prikupljanje informacija, na Vašu analizu i nalaze, odnosno,
9 zaključke koje ste izneli u izveštaju? I isto tako, kako je to uticalo na
10 Vaš odnos prema strankama u sudnici?

11 O: Časni Sude, tačno je da sam ja član kancelarije Tužioca. Kada sam
12 razgovarao sa gospodinom Blackom, ja sam objasnio, odnosno, nastojao sam da
13 objasnim na koji način se vrši analiza podataka do kojih smo došli. I,
14 jedina uputstva koja sam dobio, dobio sam na samom početku. Prema tome,
15 zadatak za sastavljanje ovog izveštaja dobio sam od višeg tužioca u
16 kancelariji Tužilaštva od gospođe Uertz-Retzlaff, i ona mi je, u sasvim
17 načelnim crtama, rekla da želi izveštaj o vojnim strukturama u entitetu koji
18 je poznat kao SAO Krajina, a zatim RSK, i odnos između tih struktura i
19 Milana Martića. Kada sam dobio takvo zaduženje, ja sam najpre pripremio
20 sadržaj, gdje sam pobrojao teme za koje sam ja smatrao da su relevantne za
21 potrebe takvog izveštaja i pokazao sam ih gospođi Uertz-Retzlaff. I to je
22 bilo, čini mi se, negde pre leta 2004. godine ili na kraju, krajem leta
23 2004. godine Ja sam imao sreću da sam već prethodno bio pripremio izveštaj
24
25
26
27
28
29
30

1 za predmet Milošević i na osnovu tog materijala mogao sam nešto tog
2 materijala da koristim i za ovde. To je, dakle, načelno.

3 Drugo, ja sam počeo da prikupljam informacije i tačno je da sam samo
4 koristio one baze podataka koje se koriste u kancelariji Tužilaštva. No,
5 naravno, dokazi koje ima u svojoj bazi podataka Tužilaštvo, oni im pokrivaju
6 veoma široke teme, dakle, to nije samo za potrebe mog izveštaja, već su i
7 /nerazgovijetno/ korišćene i od strane mog kolege koji je radio na operaciji
8 "Oluja". Dakle, ja sam imao sreću da sam mogao da učestvujem, da sam imao
9 prilike da učestvujem u potrazi za dokumentima u Hrvatskoj i, naravno, mi
10 nemamo garancije da su hrvatske vlasti koje su zaplenile te dokumente u toku
11 vojne operacije 1995. godine, da su sačuvali sve te dokumente gde su ih nama
12 predali. Moguće je da su oni odabrali, izvršili odabir određenih dokumenata.
13 Dakle, to je nešto sa čim moramo da računamo, ali to u stvari nije stvarno
14 predstavljalo problem zato što informacije koje su izabrane za potrebe ovog
15 materijala, one su... korišćeni su i materijali po Pravilu 68. Došao sam do
16 materijala koji govore o tome da su i druge strane činile zločine, zatim do
17 materijala koji su detaljno govorili o hrvatskim operacijama između 1991. i
18 1995. godine. To su bili, dakle, materijali koji su potpadali pod Pravilo 68
19 i oni su bili obelodanjeni, a ako su bili relevantni za nekog od mojih
20 kolega koji su radili na hrvatskim operacijama, ja sam ih njima ustupao.

21 Dakle, ja sam nakon toga pripremio izveštaj. To nije izveštaj, odnosno,
22 materijal, dokument o samom konfliktu već je to, to nije analiza konflikta,

23
24
25
26
27
28
29
30

1 to je analiza organizacije, uloge i strukture jedne strane u sukobu i odnos
2 između toga i jednog pojedinca, gospodina Martića. Kada sam to završio, ja
3 sam to poslao gospođi Uertz-Retzlaff, a ona je samo imala primedbe koje su
4 se ticali samog formata izveštaja i nekih grešaka štamparskih i sl., ali
5 niko mi nije ni u jednom trenutku iz kancelarije Tužilaštva rekao da ja
6 moram napisati Martić je uradio to ili on je uradio to. To je nešto što je
7 proisteklo iz dokumenata a, naravno, na Sudskom veću je da proceni vrednost
8 tih dokumenata i da vidi da li oni odgovaraju na zahteve.

9 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Da, ali ja sam htela da Vas
10 direktno pitam ovo: da li ste Vi, prilikom pripremanja izveštaja, bili... u
11 stvari, da li ste Vi bili jednostrani u odnosu na bilo koju stranu u ovom
12 sudskom procesu u pripremanju tog izveštaja?

13 O: Pa, ja nisam, nastojao sam da ne budem, da nikakve predrasude
14 nemam, jer bi to uticalo, naravno, na kvalitet ovog izveštaja.

15 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Hvala.

16 Sledeće pitanje je ovo: imajući u vidu Ustav i zakon o odbrani, u
17 odnosu na ministra unutrašnjih poslova i ministra odbrane, dakle tih
18 ministarstava, da li bi postojao sukob interesa u slučaju da oba ta
19 ministarstva su pod jednim čovekom u toku operacija koja se tiču vojske ili
20 ratovanja ili na bilo koji način? Dakle, koji bi bio relevantan za Vaš
21 izveštaj?

22 O: Časni Sude, mislim da Vi govorite o situaciji koja je postojala u
23 entitetu poznatom pod nazivom SAO Krajina početkom avgusta ili, pak,
24
25
26
27
28
29
30

1 možda čak krajem jula, pa do kraja 1991. godine. Moj zaključak je da treba
2 napraviti distinkciju između *de jure* situacije, tj. onog što je predviđao
3 zakon, zakoni koje ste Vi pomenuli, kao i Ustav, sa jedne strane, i sa druge
4 strane na *de facto* situaciju kakva je bila. Ako pogledamo dokumente koji
5 postoje o tom periodu i, konkretnije, ovaj niz odluka koje je doneo Milan
6 Babić i zakona koji su izdati, usvojeni, čovek stiće utisak - naravno, ovo
7 je predmet političke analize, a ne mog izveštaja - no, stiće se utisak da
8 situacija nije bila 100% jasna. To jest, Babić je nastojao da nametne svoj
9 autoritet i zato je nastojao da se poziva, odnosno, da se pre svega rukovodi
10 zakonima, postojećim zakonima, znači *de jure* merama, kako bi afirmisao,
11 odnosno reafirmisao svoj autoritet, učvrstio svoj autoritet.

12 Međutim, postoji deo u mom izveštaju koji govori o borbi za vlast
13 između Milana Babića i Milana Martića. Ja sam upotrebio takav naslov zato
14 što iz onih dokumenata koje sam pronašao, ja sam opisao *de facto* situaciju,
15 tj. situaciju kakva je bila na terenu, s obzirom na izveštaj koji su oni
16 podnosili i na konkretne naloge. Iz toga se vidi da je mogao postojati sukob
17 interesa i čak u slučaju gde je Milan Martić bio ministar unutrašnjih
18 poslova da je on ipak izdavao naređenja i Teritorijalnoj odbrani. A iz toga
19 se stiće utisak da je postojala razlika između *de jure* i *de facto* situacije,
20 bar kada je reč o drugoj polovini 1991. godine.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ali, zar Teritorijalna odbrana
22 nije *de jure* bila pod Ministarstvom unutrašnjih poslova?
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Časni Sude, Teritorijalna odbrana - po onim dokumentima koje sam
2 ja pregledao - bila je deo oružanih snaga SAO Krajine i oni su bili
3 potčinjeni predsedniku SAO Krajine. To je *de jure* situacija. Mogu pronaći i
4 tačne navode koji se odnose na to. Recimo, o tome se govori na 90. stranici
5 moga izveštaja, gde smo razgovarali o odluci koju je donela Vlada SAO
6 Krajine, 1. avgusta 1991. godine, da usvoji zakon o odbrani Republike
7 Srbije. I u toj odluci takođe se pominju oružane snage. U članu 6 te odluke
8 kaže se da predsednik Vlade, dakle, srpske autonomne regije Krajina, je po
9 svom položaju komandant Teritorijalne odbrane, tj. oružanih snaga srpske
10 autonomne regije Krajina, odnosno, Srpske Autonomne Oblasti Krajina. Jedino
11 pitanje koje se tu može pokrenuti, ali mislim da bi to trebalo da... o tome bi
12 trebalo da nešto kaže neki pravni stručnjak ili, pak, osoba koja je tu
13 odluku donela, to je da u ovoj odluci od 1. 8. 1991. godine postoji razlika
14 u formulaciji u paragrafu 5, gde se definišu oružane snage i kaže se da se
15 oružane snage sastoje od Teritorijalne odbrane i policije, i člana 6 gde se
16 ovlašćenja predsednika Vlade iznose i kaže se da je on komandant
17 Teritorijalne odbrane, tj. oružanih snaga. Dakle, u članu 6 se eksplicitno
18 ne pominje - u odluci od 1. avgusta 1991. godine - ne pominje se policija
19 niti snage unutrašnjih poslova.

20 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] A to se odnosi... dakle, imam
21 samo još jedno pitanje, a to se odnosi na zakone, međunarodne zakone
22 ratovanja i odnosi se na one ratne manevre i kako treba postupati sa
23 civilima u toj situaciji. Znači, u slučaju ratne opasnosti ili rata.

24
25
26
27
28
29
30

1   Ono što mene interesuje je sledeće: da li čovek može postupati
2   zakonito izvan okvira ratnog prava i ukoliko da, pod kakvim uslovima? Na
3   primer, kada neki komandant ili zamenik komandanta ili bilo koji oficir koji
4   je zadužen za neke jedinice, kada on može da iziđe izvan okvira ratnog
5   prava? I isto tako me interesuje šta je sa običnim vojnicima, da li oni mogu
6   da izlaze izvan okvira ratnog prava, međunarodnog ratnog prava, a da ostanu
7   u okviru zakonitosti?

8   O: Časni Sude, ja ne znam da postoje takvi uslovi u kojima vojnici
9   ili oficiri mogu da izlaze izvan okvira ratnog prava. Znam nar... sećam se,
10   naravno, onih nekih odredaba koji se tiču zaštićenih objekata. Međutim, u
11   slučaju da se ti objekti zloupotrebe od strane druge strane, tad... o tome se
12   govori u međunarodnim običajima i zakonima ratovanja i kaže se da, u tim
13   slučajevima, takvi zaštićeni objekti gube taj zaštićeni status. Postoji
14   čitav niz članova koji se odnose na to, ali upravo zato i imamo međunarodno
15   ratno pravo koje pokriva čitav niz situacija kako bi pokrio bilo koju
16   situaciju u ratnom konfliktu i, prema tome, nema nikakvog opravdanja za
17   nepridržavanje takvih prava.

18   SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Dakle, nema nikakvih
19   izuzetaka sa kojim bi se neka osoba, komandant koji se suoči sa njima na
20   terenu, na ratnom bojištu, dakle, gde bi on mogao doneti samostalnu odluku,
21   a koja bi bila izvan okvira međunarodnih pravila i običaja ratovanja?

22   O: Časni Sude, ja nisam pravnik po obrazovanju, ali mislim da ne mogu
23   da procenim, ja ne mogu da procenim da li postoji takva situacija u kojoj
24   oficir može da se ne pridržava međunarodnih pravila ratovanja.

25
26
27
28
29
30

1 SUTKINJA NOSWORTHY: [simultani prijevod] Hvala Vam, samo sam to htela
2 da znam.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Theunens, da Vas ja onda
4 nešto pitam. Kakva je razlika između RSK i Republike Srpske?

5 O: Časni Sude, ovo su nazivi koji su korišćeni za dva različita
6 entiteta, srpska entiteta, koji su bili proglašeni u toku sukoba. RSK je
7 Republika Srpska Krajina, a to je nastavak SAO Krajine, Srpske Autonomne
8 Oblasti Krajina, koja je bila proglašena krajem 1990. godine i ljudi koji su
9 proglasili taj entitet odlučili su koje će područje biti pokriveno SAO
10 Krajinom, dakle, koji deo teritorije u okviru Republike Hrvatske. Na kraju
11 1991. godine. donosi se odluka da se SAO Krajina pretvori u RSK. To znači
12 da... i to je uključivalo i srpske proglašene teritorije u zapadnoj Slavoniji,
13 Baranji i istočnoj Slavoniji, ako se to može nazvati objedinjavanjem, i to
14 je formalizovano u aprilu 1992. godine. Prema tome, to je RSK.

15 A, što se tiče Republike Srpske bosanskih Srba, mislim da je u toku
16 aprila ili krajem aprila 1992. godine. - u svakom slučaju pre 12. maja 1992.
17 godine - oni su proglasili svoju Srpsku Republiku Bosnu i Hercegovine koja
18 je kasnije postala poznata kao skraćenica RS, odnosno, Republika Srpska.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala Vam, gospodine Theunens.

20 Imali smo jedan dokument, to je bio poslednji dokument koji je gospodin
21 Black koristio u svom dodatnom ispitivanju, mislim da nije uveden u spis.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Da li želite da se on unese, gospodine Black?

2 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, Vi ćete me ispraviti, ali
3 ja mislim da je to već bilo uvedeno u dokazni spis kao dokazni predmet 109.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, da li ima nekih pitanja
5 koja proističu iz pitanja koje je postavilo Sudsko veće?

6 G. BLACK: [simultani prijevod] Ne.

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Milovančević?

8 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, nemam pitanja, nego bih zamolio da se
9 *exhibit* 711 sa tužiočeve liste 65ter uvede kao dokaz odbrane, to smo
10 propustili pretprošli put, ja to ne znam da li sam predložio.

11 Hvala Vam.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Milovančeviću.
13 Da, imali smo to na umu da treba da se pozabavimo i time. Dakle, dokazni
14 predmet 65ter broj 711 sada se unosi u spis kao dokazni predmet odbrane i
15 molim da mu se dodeli broj.

16 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 119.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Hvala gospodine
18 Milovančeviću.

19 Dakle, time smo završili. Puno Vam hvala, gospodine Theunens. Možete
20 izaći iz sudnice.

21 [Svjedok izlazi iz sudnice]

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine Black?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. BLACK: [simultani prijevod] Časni Sude, sledećeg svedoka će
2 ispitivati moja koleginica Anna Richterova, pa ćemo samo, samo molim da nam
3 dopustite da promenimo mesta.

4 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Dobro jutro, časni Sude, ja vam
5 se nisam zvanično predstavila, ja sam Anna Richterova. Ja sam novi član ovog
6 tima tužioca i htela bih sada da pozovem sledećeg svedoka Tužilaštva,
7 Radoslava Maksića.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

9 [Svjedok je ušao u sudnicu]

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim sada svedoka da dâ svečanu
11 izjavu.

12 SVJEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i
13 ništa osim istine.

14 SVJEDOK: RADOSLAV MAKSIĆ

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala vam, gospodine Maksiću.

16 Možete sest i.

17 Gospođo Richterova, možete početi.

18 Ispituje gđa Richterova:

19 [Tužiteljica ispituje putem prevoditelja]

20 P: Dobro jutro, gospodine Maksiću. Molim Vas, recite nam svoje puno
21 ime i prezime za potrebe Suda.

22 O: Radoslav Maksić

23 P: Uz dopuštenje Sudskog veća, ja bih htela da pročitam informacije o
24 ovom svedoku. Pretpostavljam da neće biti ništa, nikakvog spora oko toga.

25 Vi ste rođeni 27. avgusta 1939. godine u Grbici, Kragujevac?

26 O: Da.

27

28

29

30

1 P: Pohađali ste Vojnu akademiju, komandno-štabsku akademiju i školu
2 narodne odbrane?

3 O: Da.

4 P: Hiljadu devetsto osamdeset i prve godine bili ste komandir u klasi
5 Vojne akademije?

6 O: Da.

7 O: Od 1985. do 1987. bili ste načelnik sektora za obuku u Odeljenju za
8 operativno-nastavne poslove pri štabu Beogradskog korpusa?

9 O: Da. P: Tokom 1987. i 1988. godine bili ste na istom položaju, u
10 operativnom sektoru odeljenja za operativno-nastavne poslove pri štabu
11 Beograda?

12 O: Da.

13 P: Između 1989. i 1993. godine bili ste načelnik odeljenja za
14 operativno-nastavne poslove pri štabu Beogradskog korpusa?

15 O: Da.

16 P: Gospodine Maksiću, u drugoj polovini 1991. godine, da li ste
17 dobili još neka zaduženja izvan Beograda?

18 O: Da.

19 P: Recite nam, molim Vas, recite ovom Sudu, koja su to bila
20 zaduženja?

21 O: Krajem septembra 1991. godine otišao sam u Krajinu za načelnika
22 operativnog odeljenja štaba TO Krajine.

23 P: Dopustite mi, molim Vas, da pokažem svedoku dokument broj 1233 sa
24 popisa 65ter. Imate li sada taj dokument pred sobom na ekranu?

25 O: Da.

26

27

28

29

30

1 P: Ovaj dokument nosi datum 28. septembra 1991. godine i izdao ga je
2 Savezni sekretarijat za narodnu odbranu. Recite nam, molim Vas, o čemu se
3 radi u ovom dokumentu.

4 O: Ne 28. nego 20. septembra, ispravka samo.

5 P: Mora da je bila greška u prevodu, jer ja sam rekla 20. septembra.

6 O: Izvinjavam se.

7 P: Molim Vas, recite nam šta stoji u tom dokumentu.

8 O: U tom dokumentu stoji da se, između ostalih, upućujem u štab
9 Teritorijalne odbrane Srpske Autonomne Oblasti Krajina, u garnizon Knin.

10 P: Molim sada da se taj dokument malo spusti niže. Da li na ovoj
11 stranici vidite da su i drugi ljudi bili zaduženi da odu u Krajinu, u oblast
12 Krajine?

13 O: Da.

14 P: Ko su bili ti ljudi?

15 O: Pukovnik Kasum (Obrada) Dušan, pukovnik Maksić, odnosno ja,
16 pukovnik Pupovac Miloš.

17 P: Molim Vas da pogledamo sljedeću stranicu onda.

18 O: Potpukovnik Vuletić Aleksandar.

19 P: Vidimo da tu ima još imena, recite, ukupno koliko ljudi je otišlo
20 u Krajinu?

21 O: Po ovoj prvoj naredbi je otišlo samo trojica.

22 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Zamolila bih da se ovaj dokument
23 uvede u spis.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvodi u spis, molim da
2 se dodijeli broj.

3 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 120, časni
4 Sude.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

6 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

7 P: Gospodine Maksiću, prije septembra, kada ste dobili ovaj dokument
8 kojim Vas se upućuje na novo zaduženje, jeste li razgovarali sa nekim iz
9 Krajine, a u vezi sa tim Vašim novim zaduženjem?

10 O: Jesam.

11 P: S kime ste razgovarali?

12 O: Krajem juna ili početkom jula, razgovarao sam sa predsjednikom
13 Krajine, Milanom Babićem, koji me je zamolio da dođem u Krajinu u cilju
14 organizacije jedinica Teritorijalne odbrane Krajine.

15 P: Koja je bila Vaša prva reakcija na to?

16 O: Prvo sam odbio da odem. Međutim, kasnije sam se predomislio i
17 prihvatio da odem u Krajinu.

18 P: Što Vas je navelo da promijenite mišljenje?

19 O: Pošto sam ja službovô u jedinici koja ima 80% - ili je bilo 80%
20 jedinica Teritorijalne odbrane - važio sam za nekog stručnjaka za
21 Teritorijalnu odbranu i hteo sam da pomognem da se ta Teritorijalna odbrana
22 koja je bila razbijena - po izjavi Babića - organizuje.

23 P: Kada ste rekli da je bila razbijena Teritorijalna odbrana, na šta,
24 na kakve dijelove je bila razbijena, ne razumijem?

25 O: Pa, Teritorijalna odbrana je bila organizovana u jedinice, odeljenje,
26
27
28
29
30

1 u odeljenja vodova i čete. Međutim, prilikom mobilizacije 9. korpusa i snaga
2 milicije, ljudstvo iz tih jedinica je otišlo u te jedinice. Tako da
3 Teritorijalna odbrana nije postojala kao jedinica, sem štabova i nešto
4 starijih ljudi koji nisu borbena bili upotrebljivi.

5 P: Prema zakonu, da li je bilo moguće da Vi budete upućeni na taj
6 položaj u jednu drugu republiku?

7 O: Prema tadašnjem zakonu bilo je moguće, ali to je bilo izuzetak,
8 jer komandanti republičkih štabova, pokrajinskih u ovom slučaju... komandant
9 Krajine je... su bili aktivni oficiri.

10 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Htjela bih sada da pokažem
11 svjedoku dokazni predmet 155 sa spiska 65ter.

12 P: Vidite li sada taj dokument?

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Zamolit ću da se stavi na ekran i
14 engleska verzija.

15 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

16 P: Ovo rješenje nosi datum 30. 9. 1991. i riječ je o rješenju o
17 imenovanju potpukovnika Ilije Đujića na mjesto komandanta Teritorijalne
18 obrane Srpske Autonomne Oblasti Krajina.

19 O: Ja samo vidim preambulu, ne vidim tekst.

20 P: Zamolit ću da se dokument spusti malo niže.

21 Da li sada vidite?

22 O: Da

23 P: Da li je tačno da on jeste bio imenovan na... /prijevod engleskog
24 transkripta: "...ovu poziciju."/

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Da li znate zbog čega je baš Ilija Đujić bio imenovan na taj
3 položaj?

4 O: Ilija Đujić je rodom iz Knina. U bivšoj JNA bio je general-
5 potpukovnik, u Krajini ugledna ličnost. Bio je u penziji, smatralo se da je
6 on taj koji najviše može da učini na organizaciji Teritorijalne odbrane SAO
7 Krajine, pošto je poznao i ljude i teritoriju.

8 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Zamolila bih da ovaj dokument
9 bude uvršten u spis.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ovaj dokument se uvrštava, molim
11 da mu se dodijeli broj.

12 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 121.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

14 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Hvala.

15 Sada bih htjela svjedoku pokazati dokument koji nosi broj 154 prema
16 listi 65ter. Zamolit ću da malo spustimo dokument na ekranu, tako.

17 P: Na ovom dokumentu ne možemo vidjeti referentni broj; međutim, kao
18 što se može vidjeti, ovdje se navode razna zaduženja na koja su bili
19 postavljeni ovi ljudi koji su trebali ući u taj štab. Kao prvo, recite da li
20 se slažete da su ti ljudi bili stvarno na tim zaduženjima na kojima su
21 navedeni u dokumentu?

22 O: Tačno tako.

23 P: Prema ovom dokumentu, Vi ste postavljeni za načelnika operativno-
24 nastavnog odjeljenja, je li tako?

25 O: Da.

26

27

28

29

30

1 P: Molim Vas recite, ukratko, koja su bila zaduženja komandanta
2 štaba? Glavna zaduženja, naravno.

3 O: Komandant je komandovao štabom, odnosno, jedinicama Teritorijalne
4 odbrane preko Štaba SAO Krajina, vršio planiranja borbenih dejstava, starao
5 se o mobilizaciji, obuci, logistici i svim onim što jedinici... što jedinicu
6 čini borbeno spremnom, preko svojih organa. I, održavao je vezu sa
7 institucijama kao što je predsednik republike, komandant 9. korpusa,
8 ministar unutrašnjih poslova i ostali organi koji su imali uticaja na
9 pripremu i organizaciju Teritorijalne odbrane.

10 P: Vi, kao načelnik odjeljenja za operativno-nastavne poslove, recite
11 koja su Vaša zaduženja bila.

12 O: Načelnik operativno-nastavnog odjeljenja je organizovao, planirao
13 i izvodio i kontrolisao obuku. Planirao borbena dejstva, eventualna borbena
14 dejstva, i predlagao komandantu.

15 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Zamolila bih da ovaj dokument
16 bude uvršten u spis.

17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis, molim
18 da mu se dodijeli broj.

19 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 122, časni
20 Sude.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

22 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Prije nego što pređemo na
23 sljedeći dokument, mislim da bi ovo bio pravi trenutak za pauzu, da ne
24 zaustavljamo se usred dokumenta.

25 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da, ovo bi bio dobar trenutak onda
26 da počemo na pauzu. Prekidamo s radom do 10.45h.

27
28
29
30

1 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.
2 ... Početak pauze u 10.14h
3 ... Sjednica nastavljena u 10.50h
4 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Izvolite sjesti.
5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite, gospođu Richterova.
6 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Gospodine, prije nego što se
7 počnemo baviti aktivnostima Teritorijalne odbrane i Vašom ulogom u štabu,
8 zamolit ću Vas da Vijeću objasnite strukturu Teritorijalne odbrane. Kada ste
9 davali izjavu, tada ste napravili i jednu tablicu, ili dijagram; zamolit ću
10 prvo poslužitelja da Vam preda taj Vaš dijagram. Ja imam primjerke, naravno,
11 i za suce i za obranu. Usput rečeno, moram se izviniti svima vama jer ovaj
12 dijagram ili šema nije još preveden, ali uskoro ćemo imati gotov prijevod.
13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.
14 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se to stavi ovdje na
15 grafoskop. Tako će biti odlično, hvala. Da li to vidite dobro? Časni Sude,
16 imate li to na ekranu?
17 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] E sada imam, dobro. Sada vidim.
18 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]
19 P: Gospodine svjedoče, s obzirom da nemamo prevod, zamoliću Vas da
20 pročitate i da pokažete sa pokazivačem na ovom grafoskopu onaj dio koji
21 čitate. Kao prvo, da Vas pitam, recite, da li je to ona šema ili dijagram
22 koji ste Vi napravili?
23 O: Da, jeste.
24 P: Molim Vas, onda nam ispričajte šta se tu vidi.
25 O: Ovdje piše "Načelna šema organizacije štaba TO Krajine,
26
27
28
29
30

1 1.9.1991. godine" I sad ide /nerazgovijetno/: "Ministarstvo odbrane Srbije
2 pomaže i organizuje formiranje štaba TO Krajina preko aut... preko Krajine,
3 Republike Srpske Krajine." Taj štab bi se sastojao iz zonskih štabova
4 Banija, Lika, Kordun. Ti zonski štabovi imali su potčinjene sve opštine na
5 njihovoj teritoriji, opštinske štabove TO.

6 S tim - ovdje na šemi ne piše - da je Banija i Kordun 2. i 3. zona
7 spojen... spojen u j...spojena u jedan štab. A zonski štab za Liku i
8 severnu Dalmaciju je bio jedinstven.

9 S druge strane, Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije bilo je
10 vezano, Ministarstvo policije Krajine bilo je vezano za Ministarstvo
11 unutrašnjih poslova Srbije.

12 P: Kada ste nam sada rekli da je Ministrastvo Krajine bilo vezano za
13 Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije, recite, na temelju čega to znate?

14 O: Pa, na temelju stručne i tehničke pomoći Ministarstva unutrašnjih
15 poslova Srbije Ministarstvu policije Krajine.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ono što ste željeli pitati možda,
17 gospođu Richterova, je bilo vezano za to da je svjedok rekao da je
18 Ministarstvo policije Krajine bilo povezano sa Ministrastvom unutrašnjih
19 poslova Srbije. Svjedok je spomenuo baš Ministarstvo policije Krajine i
20 Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije. Molim Vas, razjasnite mi, gospodine
21 svjedoče, o čemu se radi.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]
2   P: Molim Vas, gospodine Maksiću, razjasnite kako točno da shvatimo
3   ovo što Vi govorite.
4   O: Ma, to je isto samo ja sam upotrijebio druge termine. Znači,
5   Ministarstvo unutrašnjih poslova Krajine bilo je vezano za Ministarstvo
6   unutrašnjih poslova Srbije. Ja sam ovdje napisao "policije" 'mesto
7   "unutrašnjih poslova".
8   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.
9   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Zamolila bih da ovaj dokument
10   bude uvršten u spis.
11   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ovaj dokument se uvrštava, molim
12   da mu se dodijeli broj.
13   TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 123, časni
14   Sude.
15   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.
16   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Da se nastavimo baviti sada
17   strukturuom Teritorijalne obrane. Prvo bih željela da se svjedoku pokaže novi
18   dokument. On nosi broj 1854 prema listi 65ter.
19   Časni Sude, da li vi na ekranima imate verziju na engleskom?
20   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Pa, imamo sada verziju na
21   engleskom jeziku.
22   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Ovaj dokument je od 3.10.1991.
23   godine, molim da pogledamo pasus br. 2. Gospodine Maksiću, hoćete li, molim
24   Vas, da pročitate ono što piše u tačci 2?
25   O: "Naredbom predsjednika vlade SAO Krajine, za komandanta 2. i 3.
26   zone, operativne zone za Baniju i Kordun postavljen je aktivni pukovnik JNA,
27
28
29
30

1 Vujaklija Rade, a za načelnika štaba postavljen je penzionisani pukovnik
2 Tarbuk Milan", što je tačno.

3 P: Da li to tačno odražava situaciju kakva je bila u vreme kada ste
4 Vi bili u Krajini?

5 O: Ova tačka 2 je tačna. Naredbom jeste postavljen za komandanta
6 operativne zone pukovnik Vujaklija Rade, a njegov zamenik, odnosno, načelnik
7 štaba pukovnik Tabruk Milan koji je početkom decembra - ne sećam se tačno
8 datuma - došao za ministra odbrane SAO Krajine. A ovaj dokument je cirkular
9 da se javlja svim opštinama, odnosno opštinskim štabovima TO, o
10 postavljenjima u republičkom štabu. Konkretno, ovo je za Opštinu Glina,
11 kol'ko sam ja zapamtio. Takav dokument dobile su svi komandanti štabova TO,
12 odnosno, predsednici opština.

13 P: U ovom dokumentu stoji, kaže se, da su ta 2. i 3. operativna zona
14 za Baniju i Kordun, da su imali jednog komandanta. A kakva je situacija sa
15 1. zonom?

16 O: Sa 1. zonom, to je dalmatinsko-lička zona, gde je štab
17 Teritorijalne odbrane Krajine bio ujedno i štab te dve zone.

18 P: Možete li, onda, da nam kažete ko je bio komandant te 1.
19 operativne zone?

20 O: Komandant 1. operativne zone je bio i komandant štaba TO Krajina,
21 general Ilija Đujić.

22 P: Molim da sada pogledamo treći stav, prvu rečenicu. Tu se kaže da
23 je zauzet stav na nivou vlade SAO Krajina -

24 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, oprostite.

25
26
27
28
29
30

1 G. MILOVANČEVIĆ: Oprostite, bio je jedan prigovor, mislim da bi
2 trebalo da poštovana koleginica tužilac omogući svedoku da on kaže šta piše
3 u dokumentu. Da ne citira dokument, pa da onda pita svedoka da zaključuje.
4 Trebalo bi da bude obrnuti red.

5 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospođo Richterova?

6 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Pa, mogu to i tako.

7 P: Dakle, gospodine Maksiću, molim Vas, pročitajte prvu rečenicu
8 treće tačke.

9 O: "Na nivou Vlade SAO Krajine - znači, na nivou Vlade a ne štaba -
10 zauzet je stav da predsjednik Vlade SAO Krajine svojom naredbom postavlja
11 komandanta i načelnika štaba TO opština i komandante odreda TO, što je u
12 suprotnosti sa principom postavljanja u vojsci, jer komandant ceo... TO
13 Krajina postavlja komandante zona, a komandanti zona postavljaju komandante
14 TO opština." Tako da ova tačka 3 nije u skladu sa opštim principima o
15 postavljanja u vojsci.

16 P: Gospodine Maksiću, po Vašem saznanju, da li je ovo ispoštovano?

17 O: Ovo nije ispoštovano.

18 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se ovaj dokument uvede
19 u dokazni spis.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvodi u spis, molim da
21 mu se dodeli broj.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1   TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 124.
2   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.
3   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Htela bih sada svedoku da
4   pokažem dokument koji se nalazi na listi 65 ter i to pod brojem 153.
5   Ispravka prevodioca, 193.
6   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Možemo li sada da spustimo tekst
7   malo niže? Hvala.
8   P: Ovaj dokument nosi datum 14.11.1991. godine Molim Vas, pogledajte
9   ga i recite Sudu šta se tu, o čemu se tu radi?
10   O: Radulović Sava, rezervni major, je bio komandant štaba TO Knin. On
11   je razrešen sa dužnosti zbog godina starosti i premešten je u republički
12   štab TO Krajina za administrativnog radnika, a na njegovo mesto postavljen
13   je - ne mogu imena da se setim - mislim da je profesor fiskulture bio neki.
14   P: Gospodine Maksić, recite nam, molim Vas, ko je potpisao ovu
15   odluku?
16   O: Potpisao je predsednik Vlade, Babić Milan.
17   P: A kao što ste Vi rekli, on je bio komandant opštinske
18   Teritorijalne odbrane?
19   O: Opštinske Teritorijalne odbrane Knina. A pošto je Babić u to vreme
20   bio ujedno i predsednik opštine Knin, to je bilo u njegovoj nadležnosti da
21   to učini.
22   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se ovaj dokument uvede
23   u dokazni spis.
24   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se prihvata kao dokaz,
25   molim da mu se dodeli broj.
26   TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti broj dokaza 125.
27
28
29
30

1   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Samo radi zaokruženja ove teme,
2   htela bih da pokažemo svedoku dokument broj 194 sa liste 65ter. Molim Vas,
3   spustite tekst niže.

4   P: Ovaj dokument nosi datum 14.11.1991. godine. Molim Vas, recite
5   Sudskom veću šta stoji u tom dokumentu.

6   O: U ovom dokumentu stoji da se 'mesto /nerazgovijetno/, ne sećam se
7   sad više prezime... prezimena za komandanta postavlja Ožegović Slavko,
8   odnosno, imenuje se za komandanta terit... Teritorijalne odbrane opštine
9   Knin. Što je, opet, u skladu sa tadašnje važećim propisima.

10   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Časni Sude, možete videti da se
11   u prevodu greškom nalazi prezime "Okegović" umesto "Ožegović". To ćemo
12   zatražiti da se ispravi u prevodu.

13   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Kako se piše Ožegović?

14   SVJEDOK: Ožegović, ž.

15   SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

16   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

17   P: A da li je Milan Babić bio ovlašćen da smeni komandanta opštinskog
18   štaba Teritorijalne odbrane u drugim opštinama osim u opštini Knin?

19   O: Milan Babić je u to vreme bio i predsednik Republike Srpske
20   Krajine i predsednik opštine Knin. Što se ovoga tiče, on je, on jeee... u
21   pravu, ali isto tako imao je ovlašćenje i da smeni i druge komandante
22   Teritorijalnih odbranâ opština, u saglasnosti sa predsednicima opština iz
23   kojih su ti komandanti.

24   GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se ovaj dokument uvede
25   u spis.

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ovaj se dokument uvodi kao dokaz,
2 molim da mu se dodeli broj.

3 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 126.

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

5 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Imam još jedan dokument koji bi
6 htela da pokažem svedoku, pod brojem 1239 sa liste dokumenata po 65ter.

7 P: Ovaj dokument nosi datum 5. oktobar 1991.godine.. Molim Vas,
8 pročitajte naslov ovog dokumenta.

9 O: "Opštinskim štabovima Teritorijalne odbrane i opštinskim
10 sekretijatima za Narodnu odbranu Gračac, Donji Lapac i Korenica."

11 P: Sada bih Vas zamolila da pročitate prvu rečenicu tog dokumenta.

12 O: "Prema našim saznanjima, na području vaših opština postoji
13 inicijativa" - ovu reč ne mogu da pročitam - "za formiranje posebne
14 operativne zone Teritorijalne odbrane za vaše 3 opštine. Povodom ovoga dužni
15 smo da vas upozorimo da je naređenjem predsednika vlade Srpske Autonomne
16 Oblasti Krajina, strogo pov., broj od 10. 8.1991. godine, izvršeno
17 formiranje opštin...operativnih zona Teritorijalne odbrane SAO Krajina i to:
18 Prva, dalmatinsko-lička, za opštinu Knin, Benkovac, Obrovac, Gračac, Donji
19 Lapac i Korenica, Druga, Kordun, za opštine Vojnić, Vrgin Most, Slunj i
20 treća, Banija, za opštine Dvor na Uni, Glina, Kostajnica, Petrinja i Sisak.
21 Dalje, prva operativna zona stavljena je pod direktnu komandu -"

22 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Ne, ne, hvala.

23 O: Dobro. Samo, molim Vas, ako može da se vidi ko je potpisô to. Da
24 pomerite, ovaj, napred.

25

26

27

28

29

30

1 P: Molim da pomerimo tekst naniže. Hoćete li da pročitate ko je
2 potpisao ovaj dokument?

3 O: Da, potpisao je Milan Babić kao odgovor, ali može li se vratiti
4 nazad sad, na početak?

5 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim Vas, vratite na početak.

6 P: Objasnite sada, objasnite, molim Vas, svedoku /sic/ značaj -

7 O: Vidite, ovde nigde ne piše ko je uputio takvu inicijativu. Ovo je
8 odgovor Milana Babića, ali ne znamo kome. Iz ovog dokumenta u stvari ne vidi
9 se kome on odgovara i ko je pokrenuo ovakvu in...inicijativu. Da li ova tri
10 predsednika ili neko treći.

11 P: Gospodine Maksić, ovaj dokument upućen je opštinskim štabovima ove
12 tri opštine: Gračac, Donji Lapac i Korenica. Koliko je Vama poznato, da li
13 ovaj dokument odražava situaciju kakva je bila?

14 O: Ne. ...sam ovaj dokument skoro video i nijednog razloga - ni tada -
15 nije bilo da se ove tri opštine izdvoje kao posebna zona u zoni. One su već
16 bile obuhvaćene zonom, Knin, Benkovac, Gračac, Donji Lapac, ne, ne, ne, nego
17 ove tri opštine su obuhvaćene bile dalmatinsko-ličkom zonom. I sad u okviru
18 dalmatinsko-ličke zone neko traži - ja ne znam ko, ovde ne piše - da se
19 formira posebna zona.

20 P: Gospodine Maksiću, koliko je Vama... koliko Vi znate i poznajete
21 situaciju u Krajini u vreme dok ste bili tamo, kakav je smisao ovog pisma,
22 koji je bio njegov cilj?

23 O: Ja mogu samo da zaključim na osnovu onoga, a nemam za to čvrste
24 argumente, da su opštine na Baniji i Lici... Kordunu, Lici i severnoj
25 Dalmaciji - a ne znam tačno koje - bile podeljene prema simpatijama.

26

27

28

29

30

1 Jedne prema Milanu Babiću, druge prema Milanu Martiću. Tako da, jedan je imô
2 većinu, odnosno, veću podršku u jednim opštinama, drugi i drugim. Jer,
3 nijedan drugi razlog nije postojao, sa vojničke tačke gledišta, da se
4 formira neka posebna zona u okviru zone.

5 P: Kada ste rekli da su neke opštine više davale prednost Milanu
6 Martiću, a druge Milanu Babiću, možete li da nam objasnite šta tačno pod tim
7 podrazumevate?

8 O: Pa, pod tim podrazumevam da su neke opštine podržavale koncepciju
9 gospodina Martića oko formiranja Teritorijalne odbrane i vojske Krajine, a
10 druge opštine su podržavale koncepciju gospodina Babića oko istog pitanja.
11 Naime, tu su postojale dve koncepcije: da Ministarstvo unutrašnjih poslova
12 preuzme ingerencije na celokupnim oružanim snagama u Krajini, i milicije i
13 vojske i da to spoji u jednu jedinstvenu oružanu silu, dok je Babić se
14 zalagao da na jednoj strani postoje vojska, na drugoj policija i da svaki
15 radi svoj posao, ono što je inače propisano i za jedne i za druge. To je i
16 bila suština.

17 P: Koliko Vi znate, da li znate, u stvari, koji je od ova dva
18 koncepta prevladao?

19 O: A od ova dva koncepta - po onome što se kasnije desilo, tu se može
20 kasnije zaključiti po izvlačenju ili izmeštanju 9. korpusa - da je prevladao
21 koncept Milana Babića, jer Ministarstvo unutrašnjih poslova i jedinice
22 Teritorijalne odbrane koje su ostale posle izvlačenja i formirane kako valja
23 su bile odvojene od Ministarstvo unutrašnjih poslova, nisu bili... iako su
24 imali slične zadatke, ali su bile odvojene komande i oni su surađivali na
25 onim principima na kojima saraduje Ministarstvo unutrašnjih poslova i
26 vojska, odnosno štab. Mogu da dodam da je to isto po... 1992. i 1993.

27
28
29
30

1 pokušano i u Srbiji da se uradi. Da policija preuzme ingerencije vojske, a
2 da vojska dobije neke periferne zadatke, kao vazduhoplovstvo, protivvazдушna
3 odbrana. Zato su i činovi tamo uvedeni, ali to je neka druga tema.

4 P: Gospodine Maksić, Vi ste sada rekli, nakon povlačenja... -
5 oprostite: "Babićev koncept je prevladao zato što su jedinice TO-a koje su
6 ostale nakon povlačenja i verovatno su bile organizovane, bile razdvojene od
7 Ministarstva unutrašnjih poslova."

8 Kako to mislite da je TO bio... da se TO razdvojio od... odnosno, odvojio
9 od Ministarstva unutrašnjih poslova?

10 O: Ma... možda nisam bio dovoljno jasan, ali TO i Ministarstvo
11 unutrašnjih poslova Krajine nikad nisu bili zajedno, niti su imali
12 zajedničku komandu, ali je bilo u perspektivi da se to objedini kao jedna
13 jedinstvena oružana sila.

14 P: A čija je to bila ideja?

15 O: Pa, ja ne znam čija je bila ideja, ali ta ideja je pokušana da se
16 realizuje preko ministra unutrašnjih poslova. Pošto formiranje opštinskog
17 štaba i jedinica Teritorijalne odbrane koje bi pridadale opštinskom štabu -
18 a to su manevarske jedinice koje bi destvovala na celom prostoru Krajine -
19 za njihovo formiranje nije se zalagao niko, odnosno, vršena je opstrukcija i
20 od 9. korpusa i od generala Đujića i od ministara... od ministra unutrašnjih
21 poslova. A... štab TO prvo se ne formira, a drugo, ono što je bilo u štabu -
22 ako je to uopšte bio štab ili nije, to je svega četiri čoveka bilo - do
23 1991. godine, 27. decembra, nisu imali nijednu jedinicu Teritorijalne
24 odbrane. Pokušalo se nešto sa formiranjem jedinica, kao u Benkovcu brigade,
25 Kistanju bataljona koji je i ranije bio, u Jevroskama [phoen].

26

27

28

29

30

1 Jedne jedinice ranga čete, ali to je automatski bilo pretpotčinjeno 9.
2 korpusu koji je s njima komandovao, tako da štab nije imao nijednu jednu
3 jedinicu, najmanjeg ranga, ni kurira.

4 P: Nešto kasnije ćemo o tome razgovarati, htela bih sada da završimo
5 sa ovim konkretnim dokumentom.

6 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da pogledamo sada
7 poslednji pasus ovog dokumenta.

8 P: I, gospodine Maksiću, zamolila bih Vas da pročitate poslednji
9 pasus ovog dokumenta.

10 O: "Ovim dopisom želim Vas obavijestiti da, kao stručni organi,
11 upozorite odgovorne pojedince da sve radnje oko formiranja jedinica, štabova
12 i zona Teritorijalne odbrane moraju biti u skladu sa propisima Srpske
13 Autonomne Oblasti Krajina, te da sve vaše predloge oko ovih poslova uputite
14 komandantu Teritorijalne odbrane SAO Krajina general-potpukovniku Đujić
15 Iliji."

16 Pošto sam bio u toku u to vreme, mi nismo dobili ni jedan predlog,
17 ili je general Đujić to dobio, a nije pokazao nama dvojici, odnosno Kasumu i
18 meni. I do ovoga nije došlo, dok sam ja bio tamo, do 27. decembra. Ali, samo
19 je pitanje ovde, i za mene pitanje, kome predsednik Babić to odgovara. Ko je
20 pokrenuo to? To ovde ne piše, odnosno, iz ovog dokumenta se ne vidi. Kome on
21 šalje ovaj odgovor? Da li predsednicima ove tri opštine -

22 P: [simultani prijevod] Gospodine Maksiću, gospodine Maksiću.

23 O: Izvolite.

24 P: Hvala, gospodine Maksiću.

25 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Htela bih sada da se ovaj
26 dokument uvede u spis.

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da, ali pre nego što to učinim,
2 samo da ja nešto pitam.

3 Gospodine Maksiću, primetio sam da je ovaj dokument navodno potpisao
4 predsednik Milan Babić. Nekoliko dokumenata ranije koje smo videli -
5 odnosno, jedan od dokumenata koje smo videli ranije - pisalo je da je
6 njegova funkcija premijer, odnosno predsednik Vlade, da li je to... da li se
7 to razlikuje?

8 O: Ne, isto je.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Dokument se uvrštava u
10 spis, molim da mu se dodijeli broj.

11 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 127.

12 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Časni Sude, u međuvremenu smo
13 dobili prijevod one šeme, zamolila bih da se to podijeli i da se također
14 uvrsti u spis.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Molim da se engleska verzija šeme
16 uvrsti u spis i da se dodijeli broj dokaznog predmeta.

17 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 128, časni
18 Sude.

19 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

20 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

21 P: Gospodine Maksiću, Vi ste rekli da je stvaranje štabova naišlo na
22 opstrukcije, da niste imali dovoljno ljudstva. Koliko Vi znate, koja je bila
23 namjera, namjena i za formiranja tog štaba, glavnog štaba Teritorijalne
24 obrane?

25 O: Ja pretpostavljam da formiranje štaba Teritorijalne odbrane SAO
26 Krajina, negde u septembru-oktobru, je trebala biti priprema da se prihvate
27 jedinice 9. korpusa kad se 9. korpus izmesti iz... sa tog prostora.

28

29

30

1 Jer, većina pripadnika 9. korpusa JNA bila je mobilisana sa te teritorije.
2 Ti bi ljudi ostali na toj teritoriji, tad bi štab trebao da preformira te
3 jedinice, da ih formira u nove jedinice, da napravi novu strukturu, novu
4 formaciju i tako dalje.

5 I druga - što sam ja kasnije shvatio - jeste prilično pouzdana, da bi
6 Milan Babić parirao gospodinu Martiću, jer je gospodin Martić imô posa... pod
7 komandom ljude naoružane, imao je policajce, a Babić je imao samo političku
8 vlast. A obično je onaj vlast koji ima oružje i ljude. Tako da je Babić hteo
9 da zapreti Martiću eto - gospodinu Martiću, pardon - da će i on napraviti
10 nekakvu vojsku i utisak je moj da je to Babić učinio u inat Martiću.

11 P: Gospodine Maksiću, na kojem je položaju ili - ispravka - kakav je
12 bio stav Milana Babića u vezi - ispravka prevodioca - kakve je ovlasti Milan
13 Babić imao u odnosu na glavni štab TO?

14 O: On je bio vrhovni komandant štaba TO kao predsednik Republike
15 Srpske Krajine i jedini je on bio ovlašćen da izdaje naređenja republičkom
16 štabu TO. Taj je štab postojao, je l'. U stvari, on je postojao na papiru i
17 nas tri, čet'ri, pet ljudi, bez jedinica.

18 P: Da li ste Vi dobili neka naređenja od gospodina Babića?

19 O: Mi smo od gospodina Babića dobili naređenja načelno da formiramo
20 jedinice Teritori...Teritorijalne odbrane, ali nam nije obezbedio ni minimalne
21 uslove, ni materijalne, ni smeštaj ni...ni...ni kadrovske ni logističke. Tako da
22 mi praktično nismo ni od čega imali, ni sa čim da formiramo jedinicu. Sve
23 što je bilo borbeno spremno i sposobno bilo je ili u sastavu Ministarstva
24
25
26
27
28
29
30

1 unutrašnjih poslova ili u sastavu 9. korpusa JNA.

2 P: Gospodine Maksiću, sada bih htjela da nakratko porazgovaramo o
3 odnosu između Teritorijalne obrane SAO Krajine i Ministarstva obrane
4 Republike Srbije. Kao prvo, recite da li je uopće takav odnos postojao?

5 O: Nisam razumeo pitanje, molim Vas da mi ponovite.

6 P: Da li je postojao bilo kakav odnos između glavnog štaba TO SAO
7 Krajine i Ministarstva obrane Republike Srbije?

8 O: Ministarstvo odbrane Republike Srbije imalo je prvo jednoga
9 generala koordinatora, generala Kuzmanovića, koji je bio zadužen da
10 koordinira rad između štaba TO Krajine i Ministarstva odbrane. Njega je
11 zamenio, kasnije, general Đorđević i isključivo smo preko njega
12 komunicirali, ali vrlo retko, ali uglavnom smo slali zahteve za pr...
13 materijalnu popunu, sredstvima veze, opremom, naoružanjem i slali zahteve.
14 Takvi zahtevi postoje pismeno negde, u dokumentaciji, koji su slati još u
15 toku avgusta; čini mi se da je tada - ne mogu biti siguran - gospodin
16 Banatić bio ministar odbrane. Ti njihovi zahtevi su ponovljeni, kad smo mi
17 došli, ali od toga nismo dobili ništa. Dobili smo doduše, ovaj, ne baš
18 ništa, par telefona ETI, to... poljski telefonski induktorski telefon, star 30
19 godina, koji su bili neupotrebljivi i ništa više. Do 27. decembra 1991.,
20 kasnije ne znam šta je bilo.

21 P: Gospodine Maksiću, sada bih Vam htjela pokazati jedan dokument
22 koji nosi broj 1283 prema listi 65ter. Tu, zapravo, imamo tri dokumenta, ja
23 bih svjedoku htjela predočiti samo onaj dokument koji je u verziji na B/H/S-u,
24
25
26
27
28
29
30

1   nosi ERN broj 02076715.

2   Ovaj dokument nosi datum 16. decembra 1991. Molim Vas da prvo
3   pogledate dokument, a onda da nam kažete kome je, kao prvo, upućen.

4   O: Upućen je Ministarstvu odbrane Republike Srbije, a traži se popuna
5   prištabskih jedinica, u vidu zahteva.

6   P: Gospodine Maksiću, da li je ovo, recimo, jedan primjer zahtjeva za
7   opremu?

8   O: Da. Ja sam još uvek već se pripremao za odlazak 16.12.1991., je
9   l'... U to vreme... mogu?

10   P: Samo da malo spustimo na ekranu, kako biste mogli vidjeti prvo ko
11   ga je potpisao.

12   O: Potpisô je pukovnik Miloš Pupovac, on je neposredno došao, ja ne
13   mogu tačno sa... da... se setim datuma, da li je on došao, ovaj, dan-dva ranije
14   ili tri, i odma' je uputio zahtev za ovu opremu koja je gore navedena, a
15   malopre sam rekao da je taj zahtev upućivan još u...u...u avgustu, možda julu-
16   avgustu. Ako sam u pravu, kad je gospodin Martić bio ministar odbrane. I, ti
17   zahtevi su stalno prepisivani, jedni od drugih, ne? E, ali radi se ovde o
18   nečemu drugom. Ovde se šalje zahtev za popunu prištabskih jedinica koje
19   uopšte nisu postojale, jer u ovo vreme, 16.12., nijedna jedna... nijedna
20   jedina jedinica u štabu TO nije postojala. Postojala je na papiru,
21   projektovano, da ćemo imati te jedinice u ovim ili onim uslovima, za ovu
22   opremu. Ili, druga varijanta, moguće da je 9. korpus te jedinice, ovaj,

23
24
25
26
27
28
29
30

1 pošto je napustio teritoriju, odnosno, trebô da napusti teritoriju, ustupio
2 ili pretpočinio ili dao ovim jedinicama. Ali, opet pitanje je, te jedinice
3 su bile naoružane i opremljene, one nisu nosile ovo sa sobom. Tako da mi
4 nije jasno ovo.

5 P: Gospodine Maksiću, spomenuli ste i to da ništa niste primili bili
6 od njih. Recite, ko je zapravo bio odgovoran, ko je bio zadužen za to da
7 opremi lokalne jedinice Teritorijalne obrane?

8 O: Lokalne jedinice Teritorijalne odbrane su dužne bile da opreme
9 opštine, odnosno, predstavnici opština. Jer, postoje ili postojale su, a
10 tako i ostale, jedinice prostorne strukture i jedinice manevarske strukture.
11 Samo kratko razjašnjenje. Jedinice prostorne strukture vezane su za
12 teritoriju opštine i borbena dejstva izvode, ako treba da ih izvode, samo na
13 teritoriji te opštine. Ali, opština je svu opremu i naoružanje kupila iz
14 svojih sredstava za te jedinice. A postojale su jedinice manevarske
15 srtukture, to su jedinice većeg sastava, to su bataljoni bi...ili i brigade,
16 koje su bile namenjene za dejstva na čitavom prostoru Banija, Lika, Korduna
17 i severna Dalmacija ili, recimo, Srbije ili tako dalje. Tako da jedinice
18 prostorne strukture, znači, to su opštinske jedinice u žargonu, za njih su
19 bili, za njihovo opremanje i naoružavanje odgovorni predsednici opština. A
20 za jedinice manevarske strukture, većeg, ovaj, veće formacije bila je
21 nadležna Vlada republike Krajine, odnosno, predsednik Krajine preko štaba
22 TO.

23 P: Gospodine Maksiću, sve te jedinice Teritorijalne obrane koje su se
24 priključile 9. korpusu, recite, one su sve već bile opremljene naoružanjem,
25 municijom, svime što im je bilo potrebno? Da ili ne?

26 O: Ja se ne sjećam datuma, ovaj, ali mislim 1991., početkom 1991., na
27 celoj teritoriji tada jedinstvene Jugoslavije je naređeno da se sva oprema i
28 naoružanje iz skladišta jedinica TO povuče, odnosno, nadležnost primi JNA.

29
30

1 Tako da ono što su oni imali to je sad bilo u posedu vojske Jugoslavije,
2 Jugoslovenske narodne armije, ali je tačno da sve jedinice Teritorijalne
3 odbrane koje su prganizovane bile u vodove, čete, zavisi od opštine, imali
4 su svoju naouružanje i svoju opremu. A, one koji nisu bili raspoređeni, oni
5 nisu to imali. Međutim, radi se o nečem drugom. Kad je vršena mobilizacija
6 ili mobilizacija 9. korpusa, veći deo tih jedinica Teritorijalne odbrane
7 ušao je u sastav jedinica 9. korpusa, jer nije bilo drugih ljudi. Tako da su
8 neke jedinice Ter...Teritorijalne odbrane i ugašene, jer su ušle u sastav
9 bataljona, četa, vodova 9. korpusa, mobilisane su, jednostavno. Izvršena je
10 preformacija. A od onih što nisu, onda su formirane jedinice Teritorijalne
11 odbrane prema mogućnosti i brojnom stanju opština. Ako je manja opština, sa
12 manje stanovnika, onda je imala manju jedinicu, veća veću i tako dalje. Iz
13 tog dela jedinica iz Teritorijalne odbrane je otišô u sastav Ministarstva
14 unutrašnjih poslova. E sad, s onim što je ostalo formirata je Teritorijalna
15 odbrana, zavisi od opštine do opštine, koliko je ko mogô, toliko je i
16 formirô.

17 P: Gospodine Maksiću, kada ste rekli da su neke jedinice TO postale
18 ili ušle u jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova, zamolila bih Vas da mi
19 to malo detaljnije objasnite. Kako su one, zapravo, na koji način su one
20 postale jedinicama Ministarstva unutrašnjih poslova?

21 O: Pa vidite, 1991. mobilizacijski sistem je razbijen na teritoriji
22 Krajine i 9. korpus nije bio srpski korpus, nego u sastavu 9. korpusa su
23 bili i Hrvati, oni su otišli tamo gde su otišli. Onda je odjedanputa - ja ne
24 znam sad tačan procenat 10, 20, 30%, sad, otprilike - 9. korpus bio manji.

25
26
27
28
29
30

1 Da bi popunio sad do 100%, po formaciji, on je mogô... u... morao uzeti ljude
2 koji su tu, srpske nacionalnosti, uslovno da kažem. Ne uslovno, tako je. E
3 sad, kad su rasformirane te pojedine jedinice, da bi se popunile jedinice
4 JNA - kol'ko ja znam - neko je želeo da ode u jedinice policije, odnosno
5 milicije, neko u jedinice JNA.

6 P: Hvala. Da ne zaboravim, zamolila bih da se uvrsti ovaj dokument o
7 kojem smo razgovarali u spis.

8 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis, molim
9 da mu se dodijeli broj dokaznog predmeta.

10 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 129, časni
11 Sude.

12 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

13 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

14 P: Vi ste, gospodine Maksiću, na samom početku Vašeg iskaza, kada sam
15 Vas bila ispitivala o tome šta su bila Vaša zaduženja, rekli da su Vaša
16 zaduženja uključivala planiranje, vršenje i nadziranje obuke, planiranje
17 borbenih dejstava kojih je bilo, dakle, potencijalnih borbenih dejstava i
18 predlaganje komandantu.

19 O: Da, tako je.

20 P: Htjela bih da sada malo više porazgovaramo o odnosu između
21 Teritorijalne obrane i 9. korpusa. Deveti korpus je formacija koja je
22 djelovala, recite, na kojem teritoriju?

23 O: Deveti korpus bio je nosioc svih borbenih dejstava na teritoriji
24 severne Dalmacije, ovaj, Like, ali uglavnom semer...severn...severne Dalmacije.

25 GĐA RICHTEROVA: Htjela bih sada dokument pokazati svjedoku, a radi se
26 o dokumentu koji nosi broj 2053 prema 65ter listi. Ovaj dokument nosi datum
27 26. oktobra 1991.

28
29
30

1 P: Gospodine, zamoliću Vas da pročitate ovaj prvi dio, dakle
2 preambulu, ovdje iznad "Naređujem".

3 O: "U posljednje vreme pojedine komande, nakon mobilizacije izvršenja
4 priprema odeljene...odjeljenih ratnih jedinica, samoinicijativno vrše njihovo
5 pomeranje, te...te dislociranje i prepotčinjavanje. Ciljiv... u cilju
6 efikasnijeg rukovođenja i komandovanja racionalnije i planske upotrebe
7 jedinica, naređujem..." Da čitam dalje?

8 P: Da, samo pod stavkom 1.

9 O: "Pretpočanj...prepotčinjavanje jedinica TO-a na teritoriji u zoni 9.
10 korpusa vrši isključivo uz moje potrebno naređenje ili odobrenje." Čitam
11 dalje?

12 P: Da, sada tačke 2 i 3, molim Vas.

13 O: "Komanda po... komandanti pukova, odnosno brigada, mogu vršiti
14 prepotčinjavanje i premeštanje jedinica iz svog organskog sastava uz moj... uz
15 moju saglasnost."

16 Ovde se radi jednostavno o jednom principu da va... da ono što vam je
17 potčinjeno, vi ga ne možete prepotčiniti drugome, a ovde očito komandant
18 korpusa je potčinio nekakve jedinice komandi puka ili brigade, a taj
19 komandant puka brigade te iste jedinice prepotčinjava nekom drugom puku ili
20 brigadi. I on to zabranjuje, bez njegovog odobrenja da se to ne može činiti.
21 To bi bila suština, prepotčinjavanje jedinica TO. Jer, nosioci borbenih
22 dejstava u određenoj zoni bili su jedinice JNA, i sve jedinice koje se nađu
23
24
25
26
27
28
29
30

1 u toj određenoj zoni, one su potčinjene najstariju komandantu /sic/. Moguće
2 i obratno - da nosioci borbenih dejstava u određenoj zoni budu jedinice
3 Ministarstva unutarnjih poslova, a da se tu manje jedinice od njihove nađe
4 JNA, ili TO, onda su svi potčinjeni komandantu te jedinice. To je inače
5 opšti princip, koji važi, da komandant najveće jedinice, da su mu svi
6 potčinjeni, bez obzira iz kog su sastava i kakve strukture.

7 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Zamolit ću da se i ovaj dokument
8 uvrsti u spis.

9 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dokument se uvrštava u spis, molim
10 da mu se dodijeli broj.

11 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokazni predmet 130, časni
12 Sude.

13 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

14 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Prije pauze, zamolit ću da se
15 svjedoku pokaže još samo jedan dokument. Broj dokumenta je 2057 po listi
16 65ter.

17 Ovaj dokument nosi datum 19. novembra 1991. i zatim stoji "Raspored
18 snaga".

19 P: Zamolit ću Vas da pročitate ovaj uvodni dio, gdje prve riječi su
20 "U vezi vašeg akta," pa onda dalje.

21 O: U vezi... pre bih nešto rekô, a ima dosta takvih akata koji se ovde
22 prikazuju, da uopšte nisu naslovljeni na koga se to odnosi, kome se oni
23 upućuju. Tako i ovaj akt, vidite, piše gore u zaglavlju "Komanda 2. taktičke
24 grupe" i tako dalje, "Raspored snaga" /nerazgovijetno/, ali kome, ne piše.

25
26
27
28
29
30

1 "U vezi Vašeg akta strogo pov. broj 69" i tako dalje "od 9.11. godine
2 /?1991./ dostavljalo... mmm... dostavljamo Vam raspored snaga i to."

3 Da se postavi pitanje kome on to piše, kome on to dostavlja? Onda bi
4 se mogô izvesti zaključak ko je odgovoran za tu zonu odgovornosti i šta on
5 tamo uopšte radi? Prvi združeni odred TO, M -

6 P: Oprostite, oprostite, samo malo. Zamolila bih Vas ipak samo da
7 pročitate prvu, prvu stavkicu, samo malo gore, gore još, tako. Dakle, ovo
8 kod prve crtice. Tamo gdje piše 1. ZODTO navodnici M, dakle, taj dio cijeli.

9 O: To je prvi združeni, m-hm, prvi združeni odred TOM [phoen] - to mu
10 je oznaka, kao šifra tajna - kontroliše komunikacije koje iz BiH preko reke
11 Korane izvode ka Slunju, sa sledećim rasporedom: prvi vod /nerazgovijetno/ i
12 tako dalje. Međutim, meni ovaj dokument nije poznat i o ovome ne znam ništa.
13 Jer, ono što sam čuo je -

14 P: Gospodine Maksiću! Ja imam samo jedno konkretno pitanje vezano za
15 ovaj dokument. Radi se o raspoređivanju jedinica TO u vreme vojnih
16 operacija, dakle, kada se oni raspoređuju ili dodjeljuju određenim vojnim
17 jedinicama. Kakav je pravilan postupak ako bi, recimo, komandant ili komanda
18 neke vojne jedinice tražila jedinicu Teritorijalne obrane, kako bi je mogla
19 primjenjivati? Koji je postupak?

20 O: A, on... aaa... traži od komandanta da mu se pretpočini /sic/ ta jedinica
21 TO, a kada mu se pretpočini ta jedinica TO, on ja... on joj izdaje onda zadatke
22 šta će ona raditi. Jer, princip je, sve jedinice TO mogu se pretpočiniti ili
23 drugom komandantu, ali se ne može komanda ni štab pretpočiniti. Znači,

24

25

26

27

28

29

30

1 sve jedinice mogu. Ovdje vidite, 1. združeni odred TO, vodovi i tako -
2 pardon - i čete, one su pretpočinjene, a nigde štab nije pretpočinjen. Jer
3 ovo vam je dokumenat -

4 P: Gospodine Maksiću, rekli ste "jedinica bi morala tražiti od
5 komandanta", kojeg komandanta?

6 O: Pa tih jedinica. Ako je ovo, e sad ja ne znam kome je upućen, to
7 je sad problem, "raspored snaga dostavlja". Ali, kome dostavlja? Da li
8 Vujakliji Radetu, koja je ovo zona, zašto mu on to dostavlja?

9 P: Gospodine Maksiću, Vi ste mislili da bi jedinica zatražila od tog
10 komandanta TO-a?

11 O: Da.

12 P: Hvala, htela bih sad ovaj dokument da se unese u spis.

13 SVJEDOK: On ne može da naredi prepotčinjavanje, nego traži saglasnost
14 da mu se jedinice pretpočine.

15 G. MILOVANČEVIĆ: Časni Sude, jedan prigovor predlogu da se ovaj
16 dokument uvede kao dokaz. Svedok je izjavio da ništa o ovom dokumentu ne
17 zna, da mu nije poznat, da se ne vidi kome je poslat ni zašto je poslat. I,
18 ne vidi se ni značaj ni smisao ovog dokumenta. Smatramo da ovaj predlog za
19 uvođenje u dokaze nije na svome mestu, prema ovome što je svedok saopštio.

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodo Richterova?

21 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Pa, smisao ovog dokumenta je da se
22 pokaže kakva je bila hijerarhija TO jedinica, odnosno, njihovog potčinjavanja.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 U ovom slučaju radilo se o komandi 2. taktičke grupe koja je bila deo 9.
2 korpusa.

3 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Da, ali prigovor je u smislu tome
4 da ovaj svedok ne zna ništa o tom dokumentu i da on nije u mogućnosti da
5 bilo šta objasni iz tog dokumenta.

6 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Ja se slažem sa tim, svedok ne
7 zna ništa o samom ovom dokumentu, ali on zna na koji način su jedinice TO-a
8 bile upućivane u jedinice JNA. Ovo je, dakle, samo jedan primer
9 prepotčinjavanja jedinice TO vojnoj jedinici.

10 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ali, Vi nam kažete da je to jedan
11 od primera, a svedok nije to rekao. On je rekao da on ne zna ništa o tome.
12 Ako svedok treba da nam kaže o tome kako su se jedinice prepotčinjavale, zar
13 to ne može da učini bez ovog dokumenta?

14 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Pa, u redu, može. Prema tome,
15 nemam ništa protiv da se taj dokument ne uvede u spis.

16 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U redu, onda ćemo ga sada
17 obeležiti samo radi identifikacija i kasnije ćemo se njime pozabaviti. Evo,
18 već 5 minuta kasnimo. Napravićemo sada pauzu i nastavljamo u 12.30h.

19 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Molim, ustanite.

20 ... Početak pauze u 12.05h

21 ... Sjednica nastavljena u 12.30h

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Pre nego što nastavimo sa radom,
23 gospođu Richterova, molim samo da onaj dokument sa kojim ste ranije počeli,
24 da mu se dodeli broj za identifikaciju.

25 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti broj za identifikaciju 131.

26

27

28

29

30

1 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala.

2 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

3 P: Gospodine Maksiću, samo da bismo razjasnili nešto. U više navrata
4 u toku svog iskaza Vi ste rekli "te jedinice TO postojale su samo na
5 papiru". Na koje ste to mislili jedinice TO-a?

6 O: To sam mislio na jedinice tea... TO-a štaba Banije, Like i Korduna.
7 Znači, glavnog štaba ili već... Krajine. Jedinice opštinske su postojale, ali
8 štab TO Krajine nije imao nijednu jedinicu. Kao štab.

9 P: Hvala, samo sam htela da to pojasnimo.

10 Prije nego što smo otišli na pauzu, razgovarali smo o raznim
11 jedinicama koje su bile prepotčinjene 9. korpusu JNA. Koje jedinice su mogle
12 da učestvuju u toku tih operacija, osim tih vojnih jedinica? Vi ste pomenuli
13 jedinice TO-a. Da li je bilo još nekih jedinica koje su učestvovala u ovim,
14 koje su mogle učestvovati u tim operacijama?

15 O: Jedinice JNA i jedinice TO i mogle su, ukoliko ih je bilo, i
16 jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova, po potrebi.

17 P: Kada bi takva operacija bila u pripreмноj fazi, da li su održavani
18 neki sastanci?

19 O: Pa, svi učesnici - eventualni ili potencijalni u operaciji - su
20 prvo izvršili koordinaciju, izložili svoje mogućnosti, onda se dogovorili
21 kako, na koji način, koje vreme, u kom prostoru izvesti tu operaciju, a onda
22 nosioc operacije je vršio planiranje borbenih dejstava i razrađivô borbenu
23 dokumentaciju.

24 P: Ukoliko su policijske jedinice učestvovala u takvoj operaciji,
25
26
27
28
29
30

1 ko bi onda bio na tim sastancima ispred tih jedinica?

2 O: Prvo, jedinice aaa... unutrašnjih poslova ili Ministarstva
3 unutrašnjih poslova bez odobrenja ministra nisu mogle biti pretpočinjavane
4 jedinicama JNA. Na tim sastanvima je učestvovao organ Ministarstva
5 unutrašnjih poslova. Ako je operacija od većeg značaja, mogô je da
6 prisustvuje i ministar unutrašnjih poslova ili njegovi organi koji su
7 zaduženi za to. Jer, slično ustrojstvo ili kod ministarstva /nerazgovijetno/
8 i oni su imali operativca, imali su planera i tako, ja sad tačno naziv
9 njihov ne znam. Tako da je ministar unutrašnjih poslova mogao postaviti svog
10 predstavnika sa određenim ovlašćenjima šta može, šta ne može. I to se tako
11 završilo.

12 P: A da li bi ministar unutrašnjih poslova znao koji je glavni
13 zadatak ili glavni cilj neke operacije? Konkretnije, u slučaju ako bi
14 učestvovala policijske jedinice u takvoj operaciji, da li bi ministar
15 unutrašnjih poslova bio obavešten o glavnom cilju te operacije?

16 O: Za svaku operaciju - kad se to sve isplanira, dogovori, ugovori,
17 precizira - se napiše zapovest. Ko šta treba da radi u toj operaciji. Izvod
18 iz te zapovesti dostavlja se i ministru unutrašnjih poslova. Izvod, ono što
19 bi eventualno on po tome trebao da zna i zašta je on zainteresovan. Tako da
20 bi mogô da prati učešće svojih jedinica. Ne cela zapovest, neki put cela,
21 ali obično izvod iz zapovesti, na primer, komandanta korpusa za Ministarstvo
22 unutrašnjih poslova, koje otprilike obuhvata opštu situaciju, odluku
23 komandanta i angažovanje njegovih jedinica. A drugi delovi te zapovesti,
24 koje se ne tiču ministarstva, niti on na njih može da utiče, njemu se i ne
25 dostavljaju. Praksa je takva bila. I pravilo je takvo.

26 P: Gospodine Maksić, koliko Vi znate, kakva je bila uloga tih jedinica,

27

28

29

30

1 policijskih ili TO jedinica, u takvim operacijama?

2 O: Ovde treba razdvojiti jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova i
3 jedinice TO. Jedinice TO ranga čete, bataljona ili odreda, one su mogle
4 učestvovati u borbenim dejstvima na prednjem kraju ili, kako mi to kažemo,
5 je 1', prvoj liniji, u prvom ešalonu. A milicija, jedinice milicije, odnosno
6 unutrašnjih poslova, su obezbeđivale izvršenje te operacije, ili
7 obezbeđenjem komunikacija ili obezbeđenjem pojedinih objekata ili
8 obezbjeđenjem prostora, a mogle su, ako su ranga čete i više, i one direktno
9 učestvovati u tim borbenim dejstvima, odnosno, u prvom ešalonu, što je bio
10 ređi slučaj.

11 P: Kada ste rekli: "bilo obezbeđivanjem komunikacija ili objekata ili
12 područja," šta tačno podrazumevate pd tim obezbeđivanjem prostora ili
13 područja?

14 O: Pa, obezbeđenjem mostova, obezbeđenjem useka, obezbeđenjem
15 prelaska preko određene teritorije, obezbeđenjem raskrsnica, neposrednim, a
16 onda širim obezbeđenjem radi dejstva diverzantskih, terorističkih grupa za
17 napad na kolone koje ide prema cilju. Onda, obezbeđenje ličnosti... i to bi
18 bilo to. Jasno, možda ima još nekih zadataka koje ja i nisam baš dobro
19 upućen u sve zadatke jedinice unutrašnjih poslova u borbenim dejstvima.

20 P: Gospodine Maksiću, da li ste bili prisutni na bilo kom od tih
21 sastanaka ili informativnih sastanaka 9. korpusa JNA?

22 O: Da. Bio sam, ne mogu tačno da se setim, ali na 3-4 sastanka, gde se
23 obično vršila analiza dosadašnje postignutih rezultata i postavljani zadaci za
24 dalji period. Međutim, pošto su to informacije bile selektivne za određeni'
25 nivoa ličnosti koje trebaju da znaju /sic/. Mi smo jedan deo bili, ono što
26 nismo trebali da znamo, mi smo onda, ovaj, isključeni, a oni su nastavili,

27

28

29

30

1 je l'? Jer, odluka komandanta JNA, odnosno tadašnjeg 9. korpusa, je
2 predstavljala za borbena dejstva državnu tajnu za koju su trebali samo da
3 znaju određene ličnosti. Ja nisam bio taj koji sam to trebao da... da s... da
4 znam. I, onda, normalno sam ja, i ne samo ja, nego oni koji sve nisu trebali
5 da to znaju, bili isključeni, a sastanak je nastavljen.

6 P: A na tim sastancima na kojima ste Vi bili prisutni, da li je tamo
7 bio i Milan Martić?

8 O: Pa, gospodin Milan Martić bio je na 2-3 sastanka, jer se na tim
9 sastancima radilo i o angažovanju deo jedinica Ministarstva unutrašnjih
10 poslova.

11 P: Sada razgovaramo o nekim od jedinica Ministarstva unutrašnjih
12 poslova. Koliko je Vama poznato, koje su to bile jedinice? Koje su jedinice
13 to bile unutar Ministarstva unutrašnjih poslova?

14 O: Ono što je meni poznato, svaki... što je meni poznato, svaki grad
15 imao je stanicu milicije i određeni broj milicionera koji je obezbedio...
16 obezbeđivao i teritoriju i ličnu bezbednost građana, njihove imovine, borbu
17 protiv kriminala. A, Ministarstvo unutrašnjih poslova imalo je neku svoju
18 jedinicu, ja ne znam tačno njeno brojno stanje, interventnu jedinicu, koja
19 je bila spremna da svakog momenta, na svakom pravcu, može da dejstvuje.

20 P: A kome je bila potčinjena ta interventna jedinica?

21 O: Pa, interventna jedinica potčinjena je bila ministru ili ono...onome
22 koga ministar ovlasti.

23 P: A... povlačim svoje pitanje. Dakle, ove policijske jedinice u
24 opštinama, ko je bio njihov starešina?

25 O: Pa, u svakoj opštini bio je komandir stanice milicije.

26 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Sada bih htela da pokažem
27 svedoku jedan dokument, to je dokument 78 /u engleskom transkriptu: 7-8/ na
28 listi 65ter.

29 P: Imate li taj dokument na svom ekranu?

30

- 1 O: Da.
- 2 P: Ovaj dokument izdat je pre nego što ste Vi došli u Krajinu.
- 3 O: Da, mnogo pre.
- 4 P: Pročitajte, molim Vas, kakva je to odluka. Pročitajte nam taj deo.
- 5 O: "Odluku o formiranju jedinica za specijalne namene MUP-a Srpske
6 Autonomne Oblasti Krajina, pod nazivom Milicija Krajine, koje se stavljaju u
7 nadležnost Ministarstva odbrane. Formira se..." Mogu dalje, ne?
- 8 P: Ne, ne. Imam jedno konkretno pitanje. Kakve su to jedinice
9 specijalne namene?
- 10 O: To su jedinice za specijalna dejstva, borba protiv ubačenih
11 diverzantskih grupa.
- 12 P: A kakva je razlika između jedinica za specijalne namene i
13 interventnih jedinica koje ste pomenuli?
- 14 O: Pa, skoro da nema razlike. Sve jedinice specijalne namene su u
15 jedno vreme i interventne jedinice. E sad, ko ima mogućnosti on formira
16 jedinice specijalne namene i jedinice interventne, ali obično im se zadaci
17 pro...preklapaju u 80%. Interventne jedinice spreče pobunu, zavedu nekakav
18 red, prilikom masovnih demonstracija spreče nered, itd., dok jedinice
19 specijalne namene u krajnjoj nuždi mogu to da rade, ali to im nije osnovna
20 namena.
- 21 P: A koja je osnovna namena tih jedinica?
- 22 O: Rekô sam, osnovna namena specijalne jedinice mislite, je l'?
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

- 1 P: Da.
- 2 O: Borba protiv ubačenih diverzantskih grupa, otkrivanje, privođenje
3 i hapšenje, ili hapšenje i privođenje neprijateljskih diverzanata, vojnika.
- 4 P: A koja od tih jedinica je, po Vašem saznanju, učestvovala u vojnim
5 operacijama?
- 6 O: Nemam takva saznanja. Jer, vidite, ovde na /nerazgovijetno/
7 sjednici 29.05., to je 1991. organizovano. Osnivanje jedinica... oo...
8 formiranje jedinica specijalne namene MUP-a Srpske Autonomne Oblasti
9 Krajine, pod nazivom Milicija Krajine. E sad je diskutabilno ovo pitanje
10 "koje se stavlja u nadležnost Ministarstva odbrane." E sad, možda su one
11 imale takva rešenja koja ja ne poznajem u...u...u njihovom ustavnom zakonu
12 Srpske Autonomne Oblasti Krajine. A nisam siguran -
- 13 P: Gospodine Maksić! Gospodine Maksić, ovo je moje sledeće pitanje,
14 pa Vas molim samo odgovarajte na moje pitanje kako ne bismo se preklapali u
15 pitanjima i odgovorima.
- 16 Dakle, koliko Vi znate, da li je ta jedinica za specijalne namene
17 bila stavljena u nadležnost Ministarstva odbrane?
- 18 O: Ne znam, o tome ništa ne znam.
- 19 P: U Članu 1. - oprostite, to takođe stoji u ovoj odluci pod tačkom 1
20 - dakle, jedinica specijalne namene koja će se pod nazivom Milicija Krajine
21 /sic/. Da li je ta jedinica specijalne namene bila poznata pod nazivom
22 Milicija Krajine, koliko Vi znate?
- 23 O: Ovde tako piše.
- 24 P: Da li se ona tako zvala?
- 25 O: Da, ja dok sam tamo bio tako se zvala, Milicija Krajine.
- 26 P: A razne jedinice policije, kako su se one zvale?
- 27 O: Nisam razumeo pitanje.
- 28
- 29
- 30

1 P: Milicija Krajine je bila jedini naziv koji je korišćen za
2 policijske snage ili je još neko ime korišćeno za policijske jedinice?

3 O: Ja ne znam da je drugo... dok sam ja bio, ja se ograničavam na svoj
4 boravak tamo. Mi smo je zvali Milicija Krajine, upravo po odluci ovog
5 ustavnog zakona srpska pokrajina. Međutim, ovo se ne može izvući iz
6 konteksta. Ovo je 29.5.1991. godine. Jedina oružana sila Krajine je bila
7 Milicija Krajine, tada nije postojala Teritorijalna odbrana.

8 P: A u vreme kada ste Vi već bili u Krajini, dakle, krajem 1991.
9 godine, da li je bilo drugih policijskih jedinica? Vi ste pomenuli da su
10 postojale neke druge policijske jedinice u svakoj opštini, je li tako?

11 O: Ne... to su postale, svaka opština imala je svoju stanicu milicije
12 i, i određeni broj milicionera ko...koji je brinuo o bezbednosti građana,
13 njihove lične imovine, njihove lične bezbednosti, kriminalu, itd.

14 P: Takođe ste pomenuli da je uvek postojao komandant ili načelnik ili
15 komandir tih policijskih stanica u svakoj, u odgovarajućoj opštini. Da li je
16 to tačno?

17 O: Tačno.

18 P: A kome su bili podređeni ti komandiri?

19 O: Ministru unutrašnjih poslova Krajine.

20 P: Da li su pripadnici tih policijskih stanica - dakle, policajci -
21 mogli učestvovati u operacijama koje je organizovao 9. korpus JNA?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Teorecijski /sic/, mogli su, ali praktično, obzirom na njihov
2 sastav, brojno stanje, obučenosť za takva dejstva, teško da su mogli
3 učestvovati. Ove opštinske, opštinske strukture milicije, izuzev ove
4 Milicije Krajine koja je formirana u one odrede što smo... ouu... jedinice što
5 smo prethodno pričali.

6 P: Dakle, Milicija Krajine je bila jedinica koja je mogla učestvovati
7 u tim vojnim operacijama?

8 O: Da.

9 P: A da li znate koliko je pripadnika imala ta Milicija Krajine?

10 O: Ne, nije mi poznato.

11 P: Pitam Vas samo da nam kažete otprilike, da li je to bilo 10, 100
12 ili 1.000 pripadnika?

13 O: Pa, bilo šta da kažem bilo bi nepouzđano. To bi bila moja neka
14 slobodna procena koja nema nikakva uporišta u praksi.

15 P: Govorili smo o mogućnosti i Vi ste rekli da bilo jedinice TO-a ili
16 jedinice Milicije Krajine su mogle učestvovati ili učestvovale su u
17 združenim ili zajedničkim vojnim operacijama. Je li tako?

18 O: Da.

19 P: Takođe ste rekli da su one sve bile potčinjene jednom komandantu,
20 jedinstvenom?

21 O: Pa, isti je princip i u vojsci i u miliciji. Sva vojska je
22 potčinjena ministru odbrane, tako i ovde, sva milicija, odnosno, milicija,
23 komandiri milicija potčinjeni su Ministarstvu unutrašnjih poslova.

24 P: Kad takva jedinica milicije dobije određeni zadatak tokom neke
25 zajedničke operacije, ko je onda starješina toj jedinici policije?

26

27

28

29

30

1 O: Nisam razumeo pitanje. Kada - ?

2 P: Ukoliko se radi o nekoj zajedničkoj operaciji u kojoj jedinice
3 milicije sudjeluju zajedno sa redovnom vojskom, ko je nadređen, ko
4 zapovijeda tom policijskom tj. jedinicom milicije za vrijeme operacije?

5 O: Onoga koga odredi ministar unutrašnjih poslova ili lice koga je
6 ministar unutrašnjih poslova ovlastio. Sad se... tu ima dve varijante. Ako je
7 ta milicija pretpočinjena jedinicama JNA, onda je komandant komandant JNA. A
8 ako milicija sadejstvuje, onda milicijom komanduje starešina određen od
9 strane Ministarstva unutrašnjih poslova.

10 P: Zapravo, dakle, postoje dvije mogućnosti. Ako je s jedne strane
11 jedinica milicije prepotčinjena komandantu jedinice JNA, dakle, u toj
12 situaciji, tko bi bio odgovorna osoba ako se, recimo, sazna da je tokom
13 operacije neki policajac počinio zločin?

14 O: Komandant jedinice kome je milicija potčinjena. Znači, komandant
15 operacije odgovoran je za svakog pojedinca, učesnika u toj operaciji, da li
16 je to vojnik ili policajac, ako je jedinica pretpočinjena.

17 P: A, u drugoj opciji, kada je jedinica milicije samo u sadejstvu sa
18 jedinicama JNA?

19 O: Onda je odgovoran komandir te jedinice.

20 P: Da, rekli ste, dakle, da bi jedinica milicija bila pod komandom
21 onog komandanta kojeg je Ministarstvo unutrašnjih poslova odredilo?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, da, ako je... ako je pitanje sadejstva. Ako je pitanje
2 pretpočinjavanja, dobro, milicija bi isto bila... imala komandira koja je
3 odredilo Ministarstvo unutrašnjih poslova, ali za ukupan rad odgovoran je
4 komandant jedinice JNA jer je ta jedinica pretpočinjena, odnosno, ušla u
5 sastav jedinice JNA do izvršenja zadatka. I, ako se u toj situaciji poćini
6 zloćin - zavisi da l' je disciplinski ili krivićno delo - onda je odgovoran
7 komandant koji komanduje operacijom, bez obzira da li je milicija ili
8 vojska, jer on planira i vodi i izvodi operaciju i on je odgovoran za svakog
9 pojedinca u operaciji.

10 P: Da, sada razgovaramo o sljedećoj situaciji: Dakle, komandant JNA
11 koji je zadužen, koji ima odgovornost za cijelu operaciju, on takođe, dakle,
12 ima odgovornost i da kazni, ako je potrebno. E sad, recite, što se događa u
13 slućaju da takav komandant ne kazni nekog pripadnika jedinice milicije koji
14 je na taj naćin sudjelovao u ovakvoj jednoj operaciji? Da li je ministar
15 unutrašnjih poslova, da li on ima dućnost i obavezu, ako je saznao da je
16 neki policajac poćinio zloćin, da nešto napravi?

17 O: On nema prava da kazni tog policajca po pravilima tadašnjim a,
18 bogami, i sadašnjim, nego je dućan da upozori komandanta te jedinice da je
19 taj i taj policajac napravio to i to, i ukoliko on ne preduzme mere, on će
20 izvestiti njegovoga komandanta, /nerazgovijetno/ komandant, da se to delo
21 procesuiru. I da onaj odgovaran dalje disciplinski ili krivićno bude gonjen
22 za delo koje je napravio u sastavu jedinice koja je izvodila operaciju. Jer,
23 pošto nije komandovô operacijom ministar unutrašnjih poslova ili njegov
24 zamenik ili onaj koga on ovlasti, on ne moće biti ni odgovoran za delo koje
25
26
27
28
29
30

1 je počinio policajac koji je bio pretpočinjen komandantu, jer komandant je
2 odgovoran za svakog pojedinca, bez obzira iz koje strukture bio. I za dela i
3 za nedela.

4 P: Gospodine Maksiću, htjela bih da sada porazgovaramo o odnosu
5 između Milana Martića i njegovog Ministarstva unutrašnjih poslova. Dakle, on
6 je bio ministar, on je bio, dakle, član Vlade. Milan Babić je bio
7 predsjednik te Vlade. Kakav je - barem koliko Vi znate - tj. da li je Milan
8 Babić imao ovlasti nad Ministarstvom unutrašnjih poslova?

9 O: Da. Po ustrojstvu Vlade, jer ministar unutrašnjih poslova i svi
10 drugi ministri su članovi Vlade.

11 P: Na temelju Vaših saznanja, recite, da li je Milan Martić bio
12 odgovoran Milanu Babiću?

13 O: Da.

14 P: Da li je Milan Martić ispunjavao naređenja koja je dobivao od
15 Milana Babića?

16 O: Pa, odnos Milana Martića i Milana Babića, ovaj, inače i tada i
17 kasnije bio poznat, da oni jednostavno nisu imali redovnu komunikaciju... Ja
18 dok sam bio -

19 P: Kako to mislite?

20 O: Nisam razumeo.

21 P: Kako to mislite da nisu imali normalnu komunikaciju?

22 O: Pa, ja skoro, dok sam bio tamo 3 meseca, skoro da ih nisam video -

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ne skoro, nijedanputa - zajedno. Da se nešto dogovore, ugovore, odluče, itd.
2 A lično sam insistirao kod Babića da uspostave nekakve odnose pošto su to
3 bila dva najveća autoriteta u Krajini, politička autoriteta. Ali nikako nisu
4 mogli da z... nađu zajednički rečnik. Pošto sam ja više vremena provodio sa
5 Babićem, ja sam njega često puta ubeđivao da uradi nešto valjano da se ti
6 odnosi dovedu na razumnu meru, i jedanput ili dvaputa - ne mogu biti siguran
7 - sam na kratko popričao sa gospodinom Martićem i stekô sam utisak da je
8 krivica na Milanu Babiću, za takve odnose.

9 P: Rekli ste da ste nakratko razgovarali sa Milanom Martićem. Molim
10 Vas, recite nam, o čemu ste razgovarali s njim?

11 O: Pa, mi smo nakratko razgovarali, jedanput u... o štabu, upravo me je
12 gospodin Martić upozorio da malo porazgovaram sa Babićem i da vidim šta je
13 to s njim, šta sad on to hoće. Da ga urazumim. Ja sam to pokušao, nažalost
14 nisam uspeo.

15 P: Rekli ste da Vam je gospodin Martić rekao da biste trebali
16 obratiti se Babiću i pitati ga šta on to namjerava. Nisam vas razumjela, šta
17 ste imali na umu kad ste rekli "šta on to namjerava", koje su mu namjere?

18 O: Namere su da sednu za... ovako pojedana... jednostavno, ja se... ne mogu
19 sam sebe da citiram niti gospodina Martića /sic/. Ovaj, da sednu zajedno i
20 da vidu gde... da vide gde su problemi, a onda te probleme reše i da
21 jedinstveno nastupaju na političkoj sceni republike Krajine. Ja sam to
22 Babića ubeđivao, često puta; međutim, on je bio narcisoidan i nije prihvatao
23 ničije mišljenje nego svoje. Tako da, nažalost, kažem, nisam uspeo. E sad,
24
25
26
27
28
29
30

1 da li, ja ne znam, ja se ograđujem, da li su se oni sastajali, kad ja, ovaj,
2 nisam video, nisam znao, a obično sam, ovaj, poprilično toga znao. I to je
3 moguće, ja to ne znam. Na Vladi, ili na nekim drugim sastancima, ili tako
4 dalje, ja na Vladi nisam prisustvovao.

5 P: Gospodine, gospodine Maksiću samo malo, samo malo, gospodine
6 Maksiću. To je upravo ono što suci od vas i žele čuti, dakle, samo one
7 stvari koje znate sa sigurnošću, a ne da nagađate. Dakle, dobro ste
8 odgovorili.

9 Molim Vas, recite vijeću da li je Milan Martić davao svoje
10 informacije Teritorijalnoj obrani SAO?

11 O: Ne. Ja sam pokušao 2-3 puta preko organa pomoćnika Martića -
12 istina, sad, možda mu oni to i nisu preneli - da stupim u vezu sa njim,
13 nisam uspeo, ali neke izveštaje koje smo mi dobijali svako veče u 20 sati,
14 mi smo s...slali Ministarstvu unutrašnjih poslova. Da li je to došlo do
15 gospodina Martića ili nije, ja ne znam, ali nijedan izveštaj što su, opet po
16 razmeni informacija bili dužni, Ministarstvo unutrašnjih poslova, da
17 dostavlja nama, mi nismo nijedan dobili. Ja gledam da je to zbog toga o... taj
18 štab Teritorijalne odbrane nije ozbiljno shvaćen, obzirom da je bilo nas
19 dvojica-trojica, je l', tako da se na njega gledalo sa nipodaštavanjem. To
20 je moje mišljenje, ne.

21 P: Koliko Vi znate - kada govorite o tim informacijama, o tim
22 izvještajima i, naravno, sad Vas samo pitam o stvarima koje znate iz prve
23 ruke - dakle, da li znate, da li je Milan Martić slao takve izvještaje i
24 Milanu Babiću?

25 O: Ne znam.

26 P: Da li znate jesu li Milan Martić i njemu podređene jedinice imali
27 mogućnost da dobijaju informacije? Da li su imali dobro uspostavljen sistem veza?

28
29
30

1 O: Da, imali su odlične veze. Bih Vas molio, malo glasnije, prevodioc
2 pa ja malo čujem. Slabo inače čujem.

3 Pitanje je bilo - mogu da ponovim? Da li je Ministarstvo unutrašnjih
4 poslova i jedinice imale dobre veze? Je l' to pitanje bilo? Da li su imali
5 dobra sredstva veze, je l'?

6 P: Da, ja sam Vas pitala da li su imali dobro uspostavljenu vezu.

7 O: Da li, da li Vi pitate - sad sam ja glasan je l', malo - da...
8 /nerazgovijetno/ Dva su pitanja ovde, ovaj: Da li su oni imali dobro
9 uspostavljenu vezu ili da li su imali dobra sredstva veze. Koje je sad
10 pitanje?

11 P: Počnimo, recimo, sa sredstvima veze.

12 O: Da, imali su odlična sredstva veze. Odlična u odnosu na sredstva
13 veze koja je imao štab TO Krajine, pa i bataljon vojne policije 9. korpusa.

14 P: Odakle to znate?

15 O: Zato što sam nekoliko puta vidio njihove radio-stanice koje su
16 imale prilično veliki domet - imali su, ovaj, čist zvuk, je l', ne mogu sada
17 da nađem pravi izraz - tako da su u svakom vremenu i na svakom mestu, ne baš
18 uvek, je l', zavisi od vremenskih prilika i konfiguracije zemljišta, mogle
19 uspostaviti vezu na celoj ovoj teritoriji.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Maksiću, da se vratimo na jedan trenutak s početka Vašeg
2 iskaza. Vi ste govorili o jednom pomoćniku iz Ministarstva unutrašnjih
3 poslova Republike Srbije, spomenuli ste da su oni dali pomoć, da su dali
4 neku opremu. Recite, ta oprema za vezu o kojoj ste sad govorili, da li znate
5 odakle je ona došla?

6 O: Da, jedinice... jedinice unutrašnjih poslova SAO Krajine imali su
7 ista ili slična veza... slične uređaje kao republička milicija Srbije. I, ja
8 pretpostavljam da... ne pretpostavljam, nego znam da je deo sredstava
9 republička milicija Srbije ustupila kao pomoć, što je bilo i normalno,
10 Ministarstvu unutrašnjih poslova Krajine.

11 P: Kada je riječ o Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Srbije,
12 recite da li ste Vi ikada vidjeli bilo koga iz tog Ministarstva kako dolazi
13 u posjet Krajini?

14 O: Ja nisam video nijednog funkcionera policije koga ja znam - a znao
15 sam ih desetak - u Krajini. Ali, treba razdvojiti Ministarstvo unutrašnjih
16 poslova Srbije i Službu državne bezbednosti. To su dva, ovaj, odvojena
17 sektora. Ja sam nekoliko dana po dolazu... dolasku u Knin bio pozvan na
18 nekakav sastanak, na tvrđavu, nas... Đujić, ja, Kasum, tu je bio i gospodin
19 Martić i gospodin Frenki, koga ja nisam poznavao. Frenki, to meni ništa nije
20 značilo, a i nije me baš ni interesovalo. Međutim, Kasum i ja i Aca - moj
21 načelnik veze, ne moj, nego načelnik veze štaba - pred početak sastanka, nama
22 je saopšteno da mi tu nismo potrebni, sem Đujića. Drugom prilikom na tvrđavi,
23 isto... isto Stanišića, što meni uopšte ništa nije značilo, ja sam se malo,
24 ovaj, bavio strukturama milicije i Državne bezbednosti... sam ga video jedanput
25 ili dvaput - nemojte me držati za reč - na tvrđavi, na nekom sastanku.

26
27
28
29
30

1 I, jedanputa u Korenici kad je bio neki incident tamo, tamo je bio, ja
2 mislim, predsednik Božanić. Tamo sam ja otišao nešto da pogledam, je l', i
3 onda sam tu susreo i gospodina Martića i... i gospodina Frenkija, ali nisam
4 učestvovao u nikakvom sastanku i nikakve rasprave sa saradnicima gospodina
5 Martića kojima ne znam ime, je l'. Oni su mene zvali "šefe", ja njih
6 "milicijo" i tako smo popričali malo i onda sam se ja vratio.

7 P: Moramo samo razjasniti neke stvari iz ovog što ste rekli. Kada ste
8 rekli "gospodin Frenki", da li možda znate puno ime te osobe?

9 O: Ne, ja sam posle čuo njegovo ime kroz štampu ovamo... ovamo, to je -
10 ne mogu da mu se setim imena, ovaj, ali, možda će trebat' malo vremena. Imam
11 negde zapisano to ime u svojim beležnicama tamo u... u hotelu.

12 P: Da li je taj Frenki, da li je to njegovo ime, njegovo prezime ili
13 samo nadimak?

14 O: Ne, to je nadimak, kol'ko sam ja shvatio, nadimak, nadimak, on ima
15 puno ime i prezime.

16 P: Spomenuli ste i izvjesnog Stanišića, da li znate kako se on zvao
17 imenom?

18 O: Jovica, Jovica Stanišić i ja mislim da je on iz tih krajeva. Da l'
19 je iz Dalmacije ili... nikad nisam siguran, rodnom. A tad je bio ili zamenik
20 ili načelnik Službe državne bezbednosti Srbije. I oni nisu bili -

21 P: Gospodine Maksiću, kada ste na početku rekli da "mora se praviti
22 razlika između Ministarstva unutrašnjih poslova i Službe državne
23 bezbjednosti, jer se radi o dve zasebne institucije, " recite,

24
25
26
27
28
29
30

1 šta ste mislili konkretno pod tim da su to dve odvojene institucije?

2 O: Pa, oni imaju dva različita posla. Služba državne bezbednosti ima
3 jedan posao, a služba ministarstva policije ima drugi posô, ne.

4 P: Da li je Služba državne bezbednosti nešto što se nalazi u okviru
5 Ministarstva unutrašnjih poslova ili je izdvojena?

6 O: Ne, ne, izdvojena je. Mada je posle 5. oktobra - sad ako se... sad
7 računa - deo Ministarstva unutrašnjih poslova, to je bila preformacija posle
8 5. oktobra, a pre 5. oktobra 2000. godine. to su bile, Služba državne
9 bezbednosti je bila vezana za predsednika Republike Srbije, a milicija za
10 ministarstva policije. I, istina, oni imaju dosta zajedničkog, pa se tu
11 preklapaju u razmeni informacija, u analizi, odnosno, u analitici podataka o
12 zajedničkim akcijama preduzimanjem mera i... da se tu ne može jasna granica
13 povući, ovaj, između te dve službe, ali te dve službe, ovaj... Obično što
14 služba bezbednosti zna, ovaj, to milicija ne zna, jer ona se bavi ipak... mmm.

15 P: Gospodine Maksiću, recite - naravno, samo ako znate - ko je bio
16 nadređen toj Službi državne bezbednosti, ko im je bio direktni nadređeni? Da
17 li su imali neko ministarstvo koje je bilo za njih zaduženo? Ko je, dakle,
18 bio njima direktno nadređen?

19 O: Pa, formalno-pra...formalno-pravno njima je bila nadređen -

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Gospodine svjedoče, gospodine
21 Maksiću, advokat odbrane je ustao, želi nešto reći prije nego što date
22 odgovor.

23 G. MILOVANČEVIĆ: Prigovor, časni Sude. Nalazimo se na terenu
24 Ministarstva unutrašnjih poslova za koje svedok nije po struci,

25

26

27

28

29

30

1 po zvanju i po poslu uopšte nadležan ni kvalifikovan. Dakle, mislim da
2 pitanja o tome kakva je organizacija, ko je kome podređen, ko je nadređen,
3 kakva su zakonodavna rešenja, izlaze van domena ovog svedoče... svedočenja
4 ovog svedoka i da on može, eventualno, da sa... govori samo o onome što lično
5 zna. I mislim da bi u tome smislu pitanja trebalo i da idu.

6 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Kako znate da on nije nadležan za
7 to, da on nema ta saznanja?

8 G. MILOVANČEVIĆ: Pa, slušao sam biografske podatke, časni Sude. Vidim
9 da je gospodin Maksić bio samo u vojnoj službi, da se bavio vojnim
10 pitanjima, a sada tužilac postavlja pitanja doslovne organizacije
11 Ministarstva unutrašnjih poslova, podele na javnu, na državnu bezbednost,
12 zakonskih rešenja. Ja mislim da smo tu na jednom terenu koji se tiče čitavog
13 niza pravnih pitanja, a ne faktičkog svedočenja o konkretnim činjenicama. U
14 tom smislu ide moj prigovor.

15 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Ja nisam ni čuo da su mu
16 postavljena nekakva pravna pitanja. Koliko sam ja shvatio, samo mu je
17 postavljeno pitanje o njegovim saznanjima o Ministarstvu unutrašnjih
18 poslova. Ako ne zna, on će nam to reći. Dakle, što zna, svjedok će nam reći.
19 Molimo svjedoka da na taj način postupa.

20 G. MILOVANČEVIĆ: Hvala, časni Sude.

21 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] U svakom slučaju, da li Vi imate
22 nešto dodati na ovaj prigovor?

23 SVJEDOK: Ja mislim -

24 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Samo trenutak, gospodine Maksiću,
25 da pitamo Vašu advokaticu.

26 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Gospodin Maksić je rekao da su ta
27 dvojica ljudi bili iz Službe državne bezbjednosti, dakle, očito je da poznaje,

28
29
30

1 da zna za njihovo postojanje, za tu službu. Povezao je to sa Ministarstvom
2 unutrašnjih poslova i ja sam pitala da li zna ko je bio njima nadređen. Kao
3 što ste vi rekli, svjedok može odgovoriti "znam" ili "ne znam".

4 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Dakle, prigovor je odbačen. Možete
5 nastaviti.

6 SVJEDOK: Mogu da dodam samo nešto na primedbu gospodina advokata?

7 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Izvolite.

8 SVJEDOK: Ovde se radi, gospodin je advokat je apsolutno u pravu, ja -
9 i gospodin predsednik Suda - ja ne raspravljam o pravnim pitanjima, jer tu
10 stvarno sam laik, ja iznosim praktično ono što sam video i ono što znam. A
11 kako je to pravno regulisano, ja to ne znam. Nešto znam, nešto ne znam, ali
12 daleko sam od toga da to... s tim vladam. Prema tome, ono što sam video, ja to
13 govorim, toliko.

14 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala, gospodine Maksiću, i držite
15 se toga i dalje, odgovarajte o onome što znate, što ste videli, što ste
16 uočili, a kada ne znate, recite nam da ne znate.

17 SVJEDOK: *Thank you.*

18 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod]

19 P: Dakle, ja bih htela da ponovim svoje pitanje. Da li znate ko je
20 bio na čelu te Službe državne bezbednosti u Srbiji, odnosno, ko je bio
21 nadređen?

22 O: A u koje vreme?

23 P: Pri tom mislim na kraj 1991. godine, kada ste ste Vi videli
24 Frenkija i Jovicu Stanišića u Krajini.

25

26

27

28

29

30

1 O: Tada stvarno ne znam. Ja nisam se pripremio, ja imam te podatke,
2 ali nisam se za to pripremio da znam ko je 1991. bio na čelu državne
3 bezbednosti.

4 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Htela bih sada da pokažem
5 svedoku dokument broj 207 sa liste 65ter. Ovaj dokument nosi datum 28.
6 novembar 1991. godine. Molim da pogledamo nešto niže, da vidimo ovaj deo gde
7 se radi o obrazloženju. Malo da se vratimo gore. Dakle, ispravka prevodioca:
8 gde se kaže "Rešenje".

9 P: Molim Vas, pročitajte o čemu je ova odluka, odnosno, rešenje.

10 O: "Rešenje o razrešenju komandanta Teritorijalne odbrane Srpske
11 Autonomne Oblasti Krajina. Prvo, Đujić Ilija, general-potpukovnik u penziji,
12 razrešava se dužnosti komandanta Teritorijalne odbrane Srpske Autonomne
13 Oblasti Krajine na vlastiti zahtev. Ovo rešenje stupa na snagu danom
14 donošenja. Obrazloženje: Đujić Ilija, general-potpukovnik u penziji
15 ime...imenovan je 30.09. -"

16 P: Ne, ne, gospodine Maksiću. Hvala Vam, samo sam htela da znam o
17 čemu je ovaj dokument.

18 Da li on tačno odražava, ili oslikava, situaciju kakva je bila u to
19 vreme? Da li je on bio razrešen te dužnosti?

20 O: Ovo... ovaj dokument nije obrađen onako kako valja, ali to je sada
21 /nerazgovijetno/, ni broj ni...ni...ni ništa /nerazgovijetno/ i tako dalje. Ali,
22 Milan Babić laže. Ako smem to da kažem, je l'. Jel Ilija Đujić nije tražio,
23 niti je bio bolestan, razrešenje sa dužnosti. On je razrešen - ako može se
24 malo vratiti nazad, gore /nerazgovijetno/, e to - jer ovo obrazloženje
25 apsolutno ne stoji. Jel bi Đujić to prvi mene saopštio, nego je general
26 Đujić bio jako neaktivan i onda se zalagao za onu koncepciju sa pokojnim
27 Tomom Vukovićem, i nisam siguran da li je sa Martićem,

28
29
30

1 o preuzimanju jedinica 9. korpusa, naoružanja i infrastrukture, kasarni,
2 skladišta, benzinskih pumpi i ono sve što korpus raspolaže. On se za to
3 zalagao, on i ja smo o tome diskutovali i nismo se apsolutno slagali s tim.
4 Međutim, on je kod komandanta 9. korpusa mogao uvek doći, kad god je hteo, s
5 njim je o tome govorio, verovatno su se oko toga složili. Babić je za to čuo
6 i onda ga je smenio. Ne zbog njegove bolesti, zbog njegove starosti, jel je
7 i posle ovoga Đujić danima muljao grožde, tamo brao, muvao se, znači, nije
8 bolestan. I dalje da je dolazio u štab, i dalje je bočno vodio nekakvu
9 politiku odbrane Krajine. I ovo nije tačno. Ovo obrazloženje Babića ne
10 odgovara istini, ako sam bio pregrub kad sam rekao da Babić laže. Toliko
11 imam po ovom pitanju.

12 P: Dakle, tačno je onda da je Ilija Đujić bio razrešen dužnosti?

13 O: Tačno, zbog neslaganja u koncepciji buduće pripreme, organizacije
14 odbrane Krajine, sa Babićevom koncepcijom, a ne zbog bolesti. Jel on nije
15 bolestan, i danas je zdraviji nego ja, u Beogradu.

16 P: A da li je Ilija Đujić ostao u Krajini?

17 O: Jeste, on je otut... rodom od tu, tamo ima kuću. Ima sve one prateće
18 objekte oko kuće, konobu ili već... dalmatinska arhitektura šta obuhvata -

19 P: Hvala, gospodine Maksić.

20 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Molim da se ovaj dokument uvede
21 kao dokaz.

22 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Hvala. Dokument se prima kao dokaz.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Molim da mu se dodeli broj.

2 TAJNIK: [simultani prijevod] To će biti dokaz broj 132, časni Sude.

3 GĐA RICHTEROVA: [simultani prijevod] Imam sada još jedan dokument
4 koji bih htela da pokažem svedoku. To je dokument 206 sa liste 65ter. Ovaj
5 dokument nosi datum 28. novembar 1991. godine, molim da pogledamo nešto niže
6 taj dokument, da bismo videli tu gde piše "Rešenje".

7 P: Gospodine Maksiću, molim Vas, pročitajte nam šta piše samo ispod
8 "Rešenje".

9 O: Ovo ispod "Rešenja"? Predsednik Vlade...

10 P: Da, mislim na tekst ispod rešenja.

11 O: "Predsednik Vlade Milan Babić." A, na tekst ispod "Rešenje"?
12 "Prvo, Maksić Radoslav, pukovnik u... imenuje se za komandanta Teritorijalne
13 odbrane Srpske Oblasti Krajina. Ovo rešenje stupa na snagu domah," ali
14 odmah, to, odmah.

15 P: Gospodine Maksić, da li je gospodin Babić imao ovlašćenje da Vas
16 postavi na to mesto?

17 O: Ne. Mene... za mene je imô ovlašćenje postavljenja izvršenje
18 isključivo načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije.

19 Gospodine predsedniče, mogu da dobijem 5 minuta slodobno?

20 SUDAC MOLOTO: [simultani prijevod] Pa, mislim da ćemo onda završiti
21 sa radom, napraviti pauzu, odnosno, ne, ne, završavamo sa radom za danas.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite molim.
2 ... Sjednica završena u 17.30h
3 Nastavak zakazan za utorak, 7. februara
4 2006. u 9.00h
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

ponedjeljak, 06.02.2006.

Predmet br. IT-95-11-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.